

**Západočeská univerzita v Plzni**

**Fakulta filozofická**

**Bakalářská práce**

**Proces zasnub a svatby v současné Alexandrii**

**Petra Kaplanová**

Plzeň 2014

**Západočeská univerzita v Plzni**

**Fakulta filozofická**

Katedra blízkovýchodních studií  
Studijní program Mezinárodní teritoriální studia  
Studijní obor Blízkovýchodní studia

**Bakalářská práce**

**Proces zásnub a svatby v současné Alexandrii**

**Petra Kaplanová**

*Vedoucí práce:*

Mgr. Veronika Sobotková, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

*Plzeň, duben 2014 .....*

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především vedoucí mé bakalářské práce, paní Mgr. Veronice Sobotkové, Ph.D. za ochotu, pomoc a cenné rady, které mi věnovala v průběhu mého výzkumu i při zpracování samotné práce.

Dále bych ráda poděkovala Západočeské univerzitě za poskytnutí stipendia na podporu mého výzkumu a také zejména škole Nahdet Misr v Alexandrii, kde mě přijali a kde mi byli konzultanty pan Ahmad Magdy Mansour a pan Muhammad Elsayd Fayed. Mé díky také patří všem zúčastněným respondentům, kteří mi poskytli jak velmi významné rozhovory, tak i dokumenty a možnost podívat se na samotné zásnuby a svatby.

## OBSAH

1. Úvod.....	1
1.1. Metodologie.....	2
2. Seznámení partnerů .....	5
3. Schválení partnerů rodinami .....	8
4. Zásnuby .....	10
4.1. Zasnoubení v rodině .....	12
4.2. Zásnubní večírek .....	14
4.3. Mahr.....	17
4.3.1. Předmanželská smlouva .....	18
4.3.2. Péče o děti .....	19
4.3.3. Rozvod .....	20
4.4. Křesťanské zásnuby.....	22
5. Svatba.....	24
5.1. Přípravy před svatbou.....	25
5.1.1. Právní náležitosti pro uzavření sňatku .....	26
5.2. Svatební den .....	27
5.2.1. Svatba v mešitě .....	27
5.2.2. Svatební večírek.....	30
5.3. Svatební noc a den po svatbě.....	33
5.4. Svatební cesta .....	36
5.5. Nestandardní svatby .....	38
5.5.1. Oddělená svatba .....	38
5.5.2. Svatba s cizinkou.....	39
6. Závěrečné shrnutí.....	41
7. Seznam použité literatury a pramenů.....	43
7.1. Seznam respondentů .....	45
7.2. Seznam navštívených zásnub a svateb .....	46
8. Resumé.....	47
9. Přílohy.....	48

## 1. Úvod

Svatba je velmi důležitý mezník v životě každého člověka. V arabském světě dokonce jedním z nejdůležitějších a také jedním z nejvíce prožívaných. Vše je velmi sledované, již od prvního setkání partnerů až do samotné svatby musí být vše perfektní. Dívky po celém světě již od mala sní o své svatbě a zde tomu není jinak. Svatba v Egyptě je záležitostí nejen partnerů, ale především celých rodina a i širokého okolí. Je to závazek nejen civilní, ale i náboženský a lidé zde stále věří na pravou lásku, která trvá po celý život.

Svůj výzkum jsem prováděla v Alexandrii. Mým stanoveným cílem bylo zjistit především, jak probíhá proces od samotného seznámení partnerů, přes zasnuby až po svatbu a s ní spojený začátek manželského života. V mé práci se budu věnovat rituálům, tradicím rodin i tradicím náboženským a průběhu celého tohoto období. Alexandrie je druhé největší a nejlidnatější město v Egyptě. Je to město plné života, obklopené mořem a také jednou z nejúrodnějších oblastí v celém Egyptě. Samotný výzkum byl prováděn od června do září roku 2013, ale informace jsem sbírala i během pobytu v Alexandrii v létě roku 2012 a v zimě roku 2013. Dále jsem svůj výzkum doplnila o informace a dokumenty v průběhu mého pobytu v lednu roku 2014. Můj výzkum byl podpořen Západočeskou univerzitou v Plzni a hlavně školou Nahdet Misr v Alexandrii, kde mi pomohl zejména pan Ahmad Magdy Mansour a také pan Muhammad Elsayd Fayed.<sup>1</sup> Tito pánové mi pomohli s překlady z arabského jazyka do anglického jazyka a také mi pomohli s tím, abych se mohla podívat na zasnubní večírky a samotné svatby. Jejich pomoci si velmi vážím. Díky nim jsem se dostala i k lidem, se kterými bych asi za normálních okolností mluvit nemohla a také k dokumentům, které jsou pro mě velmi vzácné.

Práce je členěná do čtyř kapitol. V první kapitole bych se ráda věnovala počátečnímu seznámení partnerů. Kde a za jakých podmínek se partneři seznamují a zda je tato možnost volného seznámení vůbec možná. Dále se budu věnovat dohodnutým sňatkům a uvedu názory samotných dotazovaných osob. V druhé kapitole se zaměřím na schválení partnerů jejich rodinami, průběh tohoto schválení a také na možnost případného neschválení. Třetí kapitola bude věnována zasnubám. Od rozhodujícího momentu zasnoubení, přes zasnubní večer v rodině ženy až po samotný zasnubní

---

<sup>1</sup> Fotografie obou pánů jsou součástí přílohy č. 2.

večírek. V této kapitole se také zaměřím na předmanželskou smlouvu, která je sepsovaná právě v tomto okamžiku a je velmi důležitá. Zde zmíním především *mahr*, neboli věno, a jeho dnešní využití a dále také dodatky ke smlouvě ohledně případného rozvodu. Ve čtvrté kapitole se zaměřím již nasamotnou svatbu. Zde bych velmi ráda představila pouze svatbu a s ní spojené nejdůležitější přípravy, tradice a rituály. Zaměřila jsem se na náboženskou svatbu v mešitě a dále i na svatební večírek, který se pořádá až po podepsání manželské smlouvy. Na konci mé práce se budu věnovat novomanželské noci, následující svatební cestě a i dalším zajímavostem.

## 1.1 Metodologie

Výzkum byl proveden metodou kvalitativního výzkumu a také zúčastněného pozorování. Obrátila jsem se na tuto metodu zejména proto, že je založena na osobních zážitcích a zkušenostech a pozorování je doloženo účastmi na zásnubách, svatbách a i v rodinách samotných párů. Sama jsem sledovala a prožívala významné dny v životech mých respondentů. Výběr kvalitativního výzkumu byl tedy jasnou volbou. Nevýhodou bylo především to, že jsem se pohybovala mezi malou skupinou respondentů a tím pádem se mi i cílová skupina zúžila. Neměla jsem tedy možnost získat názory a zkušenosti obyvatel například i z jiné sociální vrstvy. Výhodou pro mě naopak bylo, že si respondenti ke mně vytvořili jistou důvěru a poté bylo snazší s nimi mluvit i o méně příjemnějších tématech.

Pohybovala jsem se zejména ve vysokoškolsky vzdělané střední vrstvě obyvatelstva Alexandrie. Výběr vzorku respondentů z cílové skupiny probíhal metodou *sněhové koule*<sup>2</sup>. „Vlastní proces výběru začíná u jednoho nebo více jedinců, o nichž se ví, že splňují daná kritéria. Je s nimi provedeno interview, při němž jsou požádání, aby „nominovali“ další osoby, které znají a které rovněž splňují příslušná kritéria, a zprostředkovali s těmito osobami kontakt. Sněhová koule sama o sobě je jen technikou získávání výběrového souboru.“<sup>3</sup> Své respondenty jsem tedy většinou dopředu znala a setkala jsem se s nimi po předešlém kontaktování z mé strany a poté mi pomohli s kontaktováním dalších vhodných respondentů. Setkala jsem se ale i s lidmi, se kterými jsem byla poprvé. Tato metoda byla velmi vhodná a přirozená pro můj typ

---

<sup>2</sup> Příručka k provádění výběru metodou *sněhové koule*, str. 19.

<sup>3</sup> Tamtéž, str. 13.

práce a i díky použití této metody jsem se stále pohybovala v prostředí, ve kterém jsem výzkum prováděla, střední a vyšší vzdělaná vrstva obyvatelstva Alexandrie.

Dotazovaných osob bylo celkově 38. Individuální hloubkové semi-strukturované rozhovory proběhly s 29 lidmi, z toho bylo 16 mužů a 13 žen. Další 9 dotazovaných mi poskytlo svoje odpovědi pomocí dotazníků, e-mailové korespondence a také po telefonu. Mojí cílovou skupinou byli samozřejmě mladí lidé mezi 19 až 30 lety, ale také se mi podařilo mluvit s několika ženami ve věku kolem 50 let. Rozhovory probíhaly osobně, většinou v domácnosti anebo různě po kavárnách. Snažila jsem se každý rozhovor nahrávat na diktafon, ale také se mi stalo, že někteří dotazovaní nechtěli být nahráváni, v takových případech jsem si jejich odpovědi snažila zapamatovat, důležité informace jsem si ihned zapisovala. Setkala jsem se ale i s lidmi, kteří nechtěli poskytnout rozhovor nebo z nějakého důvodu nemohli, proto jsem si vytvořila i dotazník, který jsem jim následně poslala a oni mi ho vyplnili. V případě nejasností v průběhu psaní samotné práce, byli dotazovaní znovu osloveni pomocí e-mailu nebo i sociálních sítí, hlavně tedy přes *Facebook*, a potřebné informace jsem si doplnila nebo ověřila.

K rozhovorům jsem měla připravený koncept otázek, které jsem pokládala.<sup>4</sup> Ze začátku mého výzkumu jsem se velmi snažila držet se tohoto konceptu, později jsem už pokládala otázky automaticky a často jsem se zaměřila na něco, co mě zaujalo nebo mě přinášelo něco, co jsem do té doby nevěděla. Později když jsem zjistila, že většina odpovědí se nemění a respondenti odpovídají stejně, začala jsem se ptát i na doplňující otázky a spíše jsem se zajímala proč vše je tak, jak to je a snažila jsem se pochopit například i náboženské otázky. Během mého pobytu jsem se zúčastnila tří zasnubních večírků. Z nich jeden byl křesťanský, druhý probíhal přímo doma u ženy a pouze v kruhu rodiny a třetí se konal v hotelu. Také jsem se zúčastnila osmi svateb, některé z nich se konaly pouze v mešitách, některé v hotelech a některé ve velmi velkých svatebních síních.

Respondenti v době rozhovorů byli většinou zasnoubení nebo už v manželském vztahu. V průběhu dotazování jsem je nechala vyprávět i o svém příběhu, rodině, zasnubách, případně svatbě. Sami mi tedy vyprávěli zážitky a zmiňovali některé velmi důležité tradice, zajímavosti nebo názory. Později jsem se já dotazovala na informace

---

<sup>4</sup> Viz příloha č. 1.



mířící hlouběji do jejich vztahu anebo jsem se zaměřila spíše na otázky, které ještě nebyly zodpovězeny. Rozhovory ale také probíhaly se svobodnými lidmi, kteří teprve partnera hledali a s nimi jsem samozřejmě probrala i jak výběr partnera bude probíhat a jak si to vše představují. Moje práce bude doplněná o fotografie, které se mi podařilo od místních získat, ale zejména to budou mé vlastní fotografie z navštívených svateb.<sup>5</sup> Také ke svojí práci připojím kopii svatební smlouvy a také kopii svatební smlouvy, která je zřizovaná právníkem.<sup>6</sup> Popis průběhu všech částí partnerského a manželského vztahu je doplněno citacemi z rozhovorů, které jsem vedla s účastníky výzkumu. Pro snadnější orientaci v textu jsem respondenty označila písmeny A-Z. U každého jsem uvedla věk, pohlaví, město odkud dotazovaný pochází a datum kdy rozhovor proběhl. Tento seznam respondentů je uveden na konci mé práce.

Moje práce bude ještě doplněna o další informace ze sekundárních zdrojů, ale budu se obracet zejména na svůj výzkum.

---

<sup>5</sup> Viz příloha č. 3.

<sup>6</sup> Viz příloha č. 4.

## 2. Seznámení partnerů

Partneři se seznamují především na veřejném prostranství, jako jsou školy, nákupní centra, university, různé kurzy anebo také v práci. Původní hypotéza byla, že nejjednodušší cestou seznámení je seznámení přes kamarády, kolegy v práci a spolužáky. Poslední dobou se ale situace mění, rodiny se vracejí k původní tradici seznámování partnerů přes rodiny. To v praxi znamená, že nejčastěji matka dívky hledá vhodného muže mezi kamarádkami, sousedy, příbuznými. V takových případech si dcera sama řekne své matce, aby jí pomohla v hledání ideálního partnera, anebo sama matka usoudí, že by bylo ideální nebo právě včas najít své dceři partnera. Samozřejmě to funguje i opačně, kdy matka muže hledá vhodnou dívku. Tudíž zde máme několik možností, jak se k sobě partneři mohou dostat.

Pokud se partneři seznámí sami, ženy většinou neoslovují muže, ale i to se samozřejmě v ojedinělých případech stává. Tato iniciativa je tedy spíše na muži. Výběr partnerky probíhá zejména v takové skupině lidí, kam samotná žena nebo muž patří. To ale platí spíše pro muže, ten si skoro vždy vybere ženu ze stejné sociální skupiny. Naopak hlavně ženy se skoro vždy zaměřují na muže, kteří jsou ve vyšším sociálním postavení. Důvodem je to, že dopředu uvažují o případné svatbě, tím pádem si účelově vybírají partnera, který by je dokázal zabezpečit a samozřejmě by byl také schválen rodinou ženy. Muž to nemá ale o nic lehčí. Může si sice teoreticky vybrat ženu z jakékoliv sociální vrstvy, ale také musí do jisté míry přemýšlet nad tím, zda bude s výběrem partnerky souhlasit jeho rodina, hlavně potom jeho matka. Pár se setkává v okolí kamarádů a velmi rychle se musí rozhodnout pro seznámení s rodinou. Nejdříve je představen muž v rodině ženy, a pokud ta souhlasí, je představena žena v rodině muže. Většinou už o tom vztahu ale rodina muže ví, protože pokud se jde seznámit s rodinou své dívky, je zřejmé, že jsou partneři. Muži mají navíc tendenci o svých partnerkách hodně vyprávět matkám a dokonce jsou někdy i brány do rodiny muže ještě před schválením samotného vztahu rodinou ženy.

„Je to sice poněkud tradiční, ale i v dnešní společnosti je naprosto nepřijatelné označení boyfriend/girlfriend, přítel/přítelkyně. Kdybych já přišla za svými rodiči a řekla jim prostě ahoj, tohle je můj přítel, nikdy bych toho kluka už nemohla ani vidět. Ano, moji rodiče jsou velmi věřící a dnes se můžeš potkat i se spoustou mladých lidí, kteří spolu vysedávají po kavárnách a podobně, ale není to správné a věřím tomu, že

jejich rodiče o tom nevědí a když je potkají na ulici staří lidé, rozhodně se jim to nelíbí. Pokud se dva mladí seznámí, měli by jít ihned za rodiči a teoreticky se ihned zasnoubit a potom se můžou scházet.<sup>7</sup>

Mojí původní hypotézou bylo, že záleží skoro pouze na muži a ženě, kdy se rozhodnou pro zasnoubení. Dle mého výzkumu se v současné době doba tzv. „chození“ velmi zkracuje. Ze své zkušenosti vím, že dříve to mohly být i měsíce nebo u některých párů i roky, než se oba rozhodli pro zasnoubení, resp. než muž vydělal tolik peněz, aby mohl ženu požádat o ruku a prokázat, že má prostředky na to, aby jí zabezpečil a koupil pro ně byt. V dnešní době se ale některé páry zasnubují i po 14 dnech a někdy i dříve. Většinou se ani natolik neznají, ale pro klid rodin a okolí to je lehce vynuceno. Samozřejmě toto může mít dopad na pozdější vývoj vztahů, kdy se hodně párů rozchází, protože zjistí, že to nefunguje. To je potom těžší, protože rodiny byly už domluveny a byla podepsána smlouva o majetku apod. Většinou jsou tyto rozchody ale tolerovány a probíhají víceméně v klidu a většinou i za podpory rodin.

V průběhu samotného vztahu se partneři samozřejmě často scházejí. I přes to, že by spolu mohli být o samotě, sami to nechtějí, protože by mohlo dojít k pomluvám a to by vedlo k poškození dobré pověsti rodin a pár by mohl být následně i donucen k rozchodu. Tím pádem se partneři setkávají pouze ve skupinách dalších kamarádů, dalších párů anebo za přítomnosti rodiny. V Egyptě, resp. jako ve většině arabských krajin, se setkávání přátel odehrává především v pozdějších odpoledních hodinách až večer. Muži mají teoreticky povoleno chodit kdy, a kam chtějí, ale ženy to mají složitější. Za prvé musejí pomáhat doma, tím pádem musí být doma například kvůli matce, aby jí pomohli s obědem, s večeří a s úklidem domácnosti a za druhé většinou rodiče ženy si nepřejí, aby byla pozdě večer venku. Pokud je žena svobodná a rodiče jí pustí večer ven např. s kamarády nebo kolegy, musí jí v každém případě někdo doprovodit domů. Většinou to bývají muži, kteří doprovázejí ženy, ale mohou to být např. i jiné ženy a to je někdy i vyžadováno právě proto, aby to nevypadalo, že žena s tím daným mužem tvoří pár. Samozřejmě pokud je žena zadaná, musí jí domu přivést její partner a žádný jiný.

---

<sup>7</sup> Respondent CH (žena, 25, Alexandrie), 26. 01. 2014.

Jak jsem již zmínila, dívka samozřejmě může jít ven s kamarádkami. Vždy ale musí mít souhlas otce, popřípadě bratra a nejlépe toho nejstaršího. Pokud by odešla z domu bez povolení, měla by z toho velký problém. To samé platí, i když je už venku a změni se plán, ihned to musí dát vědět někomu z rodiny, v nejlepším případě otci. „Sestře je 16 let, chodí ven s kamarádkami, to je jasný. Vždy, když ale chce někam jít, musí se zeptat. Je to moje nevlastní sestra a žije s mojí matkou, i tak když někam chce jít, musí zavolat otci a zeptat se ho. Kdyby z nějakého důvodu nemohla mluvit s otcem, musí se zeptat mě, protože já jsem nejstarší bratr. Kdybych i já byl pryč, musí se zeptat jednoho z dalších dvou bratrů. Rozhodnutí matky nikdy není konečné a ani důležité. I kdyby jí to ona povolila, i tak se musí dovolit nějakého muže z rodiny. Dokud není vdaná, máme za ní zodpovědnost. To platí, i když už je někde pryč a s kamarádkami se rozhodnou jít někam jinam, musí mi to zavolat, abych věděl, kde je. Kdyby mi to neřekla a já zjistil, že je někde jinde, než mi řekla, měla by z toho opravdu velký problém a ztratila by moji důvěru.“<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> Respondent M (muž, 27, Alexandrie), 14. 07. 2013.

### 3. Schválení partnerů rodinami

Většinou jsou partner a partnerka rodinami schválení, protože ženy a muži si samozřejmě už vybírají v takových skupinách lidí, se kterými jejich rodiče souhlasí. Partneři se poměrně rychle dohodnou na seznámení obou rodin. To probíhá pouze v rodinném kruhu a u dívky doma. Ona spolu s matkou připraví malé občerstvení, většinou pouze nějaké sladké zákusky a potom se také podává káva nebo čaj. Muž přijde s matkou a otcem a také případně s bratrem. V podstatě se na tomto prvním setkání pouze představí, muž mluví o svém vzdělání, předešlém i nynějším povolání, také se probírá případné zasnoubení, peníze, zda má muž byt, jak moc nábožensky založený je a podobně. Konverzace zde probíhá hlavně mezi otcem ženy a mužem spolu s jeho otcem. „Ty dvě rodiny se v podstatě snaží poznat toho druhého, ptají se hlavně na muže, jaká je jeho práce, jestli má byt, jaké má vzdělání. Samozřejmě se i rodina muže ptá na to samé přímo ženy anebo se baví s jejím otcem.“<sup>9</sup>

Jak jsem se ale na začátku zmínila, stále častěji dochází k domluveným vztahům. Rodiny se samy snaží najít vhodného partnera pro svou dceru nebo syna. Tam teoreticky není co řešit, rodiny se předem domluví na zasnubách partnerů a ti se pouze seznámí a ihned zasnoubí. Může se stát, že by jeden z nich odmítl, ale většinou se to nestává a to už jenom z prostého důvodu neurazit svojí rodinu. Pokud se to stane, většinou ženu nebo muže rodina nadále nenutí do tohoto svazku, ale i přes to se snaží ještě nějak přemlouvat a nebo navrhnout nějaké jiné možnosti, ale pokud nechtějí, tak se vše zruší a rodiny začnou každému hledat nového vhodnějšího partnera. A právě proto, že někteří mladí s předem domluveným sňatkem nesouhlasí a například si již našli někoho jiného, ale ví, že jejich vybraný partner by nemusel být schválen rodinou, snaží se předstírat, že se neznají a nějak vymyslí, aby se jejich rodiny potkaly a seznámily a později jim vnuknou myšlenku na seznámení dětí, vlastně partnerů, kteří se už znají. Potom jde již samozřejmě vše podle plánu, neboť rodiny se zasnoubením třeba souhlasí a partneři jsou také spokojeni.

Pokud by se stalo, že žena si vybere muže podle svého uvážení a ten není nakonec rodinou schválen, většinou to vede k rozchodu nebo v podstatě k žádnému začátku celého vztahu. V některých případech je žena schopna přesvědčit rodiče a vztah tak někdy může být i zachráněn. „Co se týče mého partnera, nemyslím si, že by mě

---

<sup>9</sup> Respondent B (muž, 23, Alexandrie), 18. 07. 2013.

vyloženě neschválili, samozřejmě nebyli ze začátku velice nadšení, ale vždy to chvíli trvá. Vždy záleží na rodině, dá se dohodnout.“<sup>10</sup>

Byla jsem ale svědkem i takového příběhu, kdy se žena seznámila s mužem, který byl rodinou schválen. Byli partnery čtyři roky, potom muž musel odejít na jeden rok do armády. Partneři se dohodli, že na sebe počkají a potom se vezmou. To se ale nelíbilo její rodině i přes to, že rodinu jejího partnera i samotného partnera měli rádi a souhlasili i se svatbou, která se měla brzy konat. Pár se po několika hádkách obou rodin rozešel a matka této ženy jí další rok přiváděla partnery, které sama vybrala. Žena ale všechny odmítala, na což samozřejmě měla právo a i přes nesouhlas rodičů počkala na předešlého partnera. Po půl roce se zasnoubili a její rodina ho opět přijala.

V létě roku 2013 jsem se setkala také s párem, který svůj vztah tak napůl tajil. Jejich rodiny sice o jejich partnerském vztahu věděli, ale nikdo z rodin se vztahem úplně nesouhlasil, protože žena je starší než muž, přibližně o 3 roky. To je samozřejmě nemyslitelné, aby byla žena starší. Byl to pro ně velký problém, protože se chtěli zasnoubit a nevěděli, co by mohli dělat, aby rodina ženy mladšího muže přijala a mohli být spolu. Při mé návštěvě a pokračujícím výzkumu v lednu 2014 jsem se opět s těmito mladými lidmi setkala. Bohužel se rozešli. „Rodina mojí bývalé partnerky se nemohla přenést přes fakt, že se chceme zasnoubit. Moje rodina to do té doby tolerovala, ale když se dozvěděli o postoji její rodiny, přestali s tím souhlasit a spíše mi začali každý den říkat, že by bylo lepší najít si partnerku mého věku nebo mladší. Neustále jsem se s nimi hádal a snažil se je přesvědčit. Bohužel do toho vstoupila událost, kdy já jsem dostal nabídku práce ve Spojených Arabských Emirátech. Tato práce je pro mě natolik významná, že jsem nabídku přijal a s přítelkyní se rozešel. I když jsme se stále měli rádi, pochopili jsme, že se naše cesty rozešly. Je to takhle lepší pro nás i naše rodiny. Musím ale říct, že jsem se trochu spletl v tom, že za nás ona bude bojovat tak, jako jsem bojoval já, ale bohužel. To mě utvrdilo v tom, že je lepší odcestovat a nechat to být“<sup>11</sup>

Většinou se o vztahu mladých lidí dozví jako první sousedé a nejbližší okolí. Potom se už jenom čeká na to, kdy se mladý pár zasnoubí.

---

<sup>10</sup> Respondent A (žena, 21 let, Alexandria), 12. 09. 2013.

<sup>11</sup> Respondent F (muž, 23 let, Alexandria), 21. 01. 2014.

## 4. Zásnuby

Zásnuby se samozřejmě velmi odlišují od samotné svatby. Nemusím snad zmiňovat, že rozdíl je i v pojmenování, snoubenec a ženatý muž. Zásnuby jsou brány jako pouhé prohlášení, pouhý slib mezi mužem a ženou. Manželství je ale již plnohodnotným vztahem, který není založený na slibu, ale na závažném prohlášení. Je ohlášený celé rodině a širokému okolí a je slavnostně zahájen. Zásnuby jsou pouhým slibem, i když s sebou nesou i jisté povinnosti a pravidla. Snoubenci jsou stále cizími lidmi jeden pro druhého. Neměli by spolu být o samotě, pokud jdou někam ven, měli by je doprovázet i další kamarádi nebo rodina. Muž ale může být klidný, protože pokud je žena zasnoubená, nemůže jí o ruku požádat žádný jiný muž. Pokud se s ní muž ale rozejde, je opět volná a může přijmout nabídku jiného muže. Dalším pravidlem je, že muž nemůže požádat o ruku ženu, která je rozvedená nebo vdova a to pouze v tzv. „čekací době“ neboli *‘idda*<sup>12</sup>. Ženě v tomto případě a v této lhůtě není dovoleno se znovu zasnoubit nebo vdát. Muž sice může naznačit své sympatie, ale rozhodně je nesmí vyslovit.

Před započítáním výzkumu byla moje hypotéza taková, že pár může prožít měsíce, ale i roky tzv. „chozením“. Pokud je do svatby netlačí rodiny nebo jim v tom naopak nebrání např. finanční situace, mohou spolu být teoreticky, jak dlouho chtějí. Výzkumem bylo zjištěno, že zde stále existují jistá nepsaná pravidla, že muž by se měl oženit nejpozději do 26 let a žena by se měla vdát nejpozději do 24 let. Potom se sice žena nestává neatraktivní nebo dokonce starou, ale už je na ní pohlíženo tak, že měla dost času na to se vdát, ale nevyšlo jí to. To musí mít nějaký důvod a je to samozřejmě její chyba. Na druhou stranu musí muž ale počkat než vydělá dostatek peněz na to, aby se mohl zasnoubit a později oženit a ženy v dnešní době zase naopak čekají, než dodělají vysokou školu.

„Staromládenectví je chápáno jako prohřešek proti etickým normám, jako úchylnka, z níž může nakonec pojit i hřích v podobě mimomanželského styku. Staropanenství je chápáno jako *harám*<sup>13</sup>, neboť žádná muslimka nemá právo zřici se svého základního poslání – stát se matkou.“<sup>14</sup>

<sup>12</sup> العدة, z arabštiny přeloženo jako čekací doba, lhůta.

<sup>13</sup> حرام, znamená zakázané.

<sup>14</sup> Mendel, Müller, Dudák, Křikavová: Islám: Ideál a Skutečnost, str. 193.

Jak jsem již zmínila, páry se nyní zasnubují velmi rychle. Stává se to dokonce i po čtrnácti dnech, kdy se pár v podstatě nezná. Je to tím, aby nevznikly nechtěné pomluvy, ale i tím, že v dnešní době mladé páry sami chvátají do svatby. „Před dvěma roky jsem potkala muže přes jednu kolegyni v práci. Byli jsme spolu jednou venku a hned potom přišel ke mně domu a požádal mého otce o rozhovor. Řekl mu, kdo je a kde pracuje. Po týdnu přišel k nám domu znovu a už i se svým otcem a zasnoubili jsme se. Nic jsme o sobě nevěděli, ale prostě nám spolu bylo hezky. Bohužel jsme se po půl roce rozešli, ale spíše z finančních důvodů, nemohl sehnat vhodný byt a já a moje rodina jsme nechtěli čekat. Každopádně si myslím, že hodně párům celý vztah vyjde, i když se zpočátku vůbec neznají.“<sup>15</sup>

Rozhodnutí zde není ani tolik na ženě, jako na muži. Ten totiž při zasnubách musí doložit, že má tolik finančních prostředků, aby si ženu mohl vzít a mohl se o ni postarat. Tím pádem musí mít hodně dobrou práci na to, aby mohl slíbit koupi šperků a popř. auta a dalších věcí, které sama nevěsta vyžaduje. „Rodiny v Egyptě si myslí, že pokud má muž dobrou práci a hodně peněz, může jejich dceři zaručit dobrý život a zabezpečit ji do jejich života. Proto většinou první otázky kladené muži rodinou ženy bývají pouze ohledně jeho práce.“<sup>16</sup> Právě to je někdy problém, přes který se žena i muž těžko dostávají. Někdy totiž nároky ženy na samotnou svatbu přesahují veškerý rozpočet muže. Každá žena dnes musí mít krásné a drahé šaty už na zasnubním večírku, pokud je pořádán pro rodiny, přátele a ostatní. Vše stojí hodně peněz, samotný pronájem sálu, hostina, kapela, výzdoba a tak dále. O samotné svatbě ani nemluví, to jsou obrovské sumy peněz a o tom budu psát až v další kapitole. Ale pouze nastíním, že například jenom výběr svatebních šatů je pro muže doslova noční můrou. Setkala jsem se se ženami, které v každém případě nutně chtěly šaty v přepočtu asi za 150 000 Kč, což je při normálním platu Egypt'ana skoro nemožné. Také výběr prstýnku je občas velmi obtížný, protože ženy musí mít většinou zlaté s nějakým drahým kamenem, nejlépe diamantem, a zde také samozřejmě vznikají velké potíže hlavně ze strany muže, protože i přes svou lásku k ženě není ochotný, respektive finančně schopný tyto věci zaplatit.

---

<sup>15</sup> Respondent H (žena, 26 let, Alexandrie), 05. 08. 2013.

<sup>16</sup> Respondent K (muž, 24 let, Alexandrie), 23. 07. 2013.



Při samotných zasnubách je dnes už nutné, aby muž vlastnil byt. Hned při seznámení musí prokázat, že má koupený byt v pěkně lokalitě. To se často stává tím jediným problémem. I přes to, že je všechno v pořádku a rodiny se vším souhlasí, často je toto jediná věc, která ale bohužel vede až k rozchodu. Tento požadavek vede muže k tomu, že neustále shánějí dobrou práci a velmi často se také stává, že muži odjíždějí např. na rok do Saudské Arábie, do Kataru, do Kuvajtu, kvůli tomu, aby vydělali hodně peněz a mohli ženu požádat o ruku i s dokonalým bytem.

„Měl jsem krásný byt v Agamy<sup>17</sup>, to se jejímu otci nelíbilo, tak jsem ho prodal a koupil nový v Káhiře, kde pracuji. To se bohužel jejímu otci také nelíbilo, protože chtěl, aby jeho dcera zůstala bydlet v Alexandrii. Vysvětloval jsem mu, že ona bude moje žena a já se o ni samozřejmě budu starat, ale moje práce je v Káhiře a tak i moje žena tam bude bydlet se mnou. Přes tyto problémy jsme se bohužel nedostali, tak jsme se museli rozejít.“<sup>18</sup>

Na druhou stranu i samotné dívky s výběrem bytu dělají problémy. „Když jsme se s přítelem zasnoubili, slíbil, že do půl roku koupí byt. Mně ani mé rodině to nevadilo, tak jsme na to přistoupili. Koupil byt, ale mně ani mé matce se nelíbil, tak ho má rodina požádala, aby koupil nový, ale neměl na to dostatek financí. Byla bych ochotná i počkat a zkusit se ještě podívat na nějaký byt, který by našel, ale vyskytly se i další problémy ohledně financí a nakonec i samotné svatby a tak jsme se rozešli.“<sup>19</sup>

#### 4.1. Zasnoubení v rodině

Samotná žádost potom probíhá vcelku rychle. Pokud se pár rozhodne a nic jim nebrání, mohou se na zasnubách domluvit teoreticky ihned. Několik žen si mi stěžovalo, že přicházejí o romantiku, která je se žádostí o ruku často spojována. V dnešní době si myslí, že pravá žádost o ruku by měla být jako v „amerických filmech“. Chtěly by překvapení, večeři v restauraci, romantiku, aby si muž klekl na koleno a požádal je o ruku. To se samozřejmě ale neděje, vše je dohodnuté. Někdy se zasnubní večeře dohodne skoro ihned, někdy se čeká například těch pár týdnů nebo měsíc, ale vždy je celé zasnoubení pouze dohodou kdy a jak. Žena zde v podstatě nemůže nijak zasahovat

<sup>17</sup>Poznámka autora. Město asi 40 km na západ od Alexandrie.

<sup>18</sup> Respondent C (muž, 28 let, Alexandrie), 10. 08. 2013.

<sup>19</sup> Respondent E (žena, 27 let, Alexandrie), 22. 08. 2013.

ohledně romantických plánů, ty se nekonají. Dovolila bych si i říct, že v Egyptě jsou jak zasnuby, tak i svatba, dohodou mezi mužem a ženou, ale především mezi jejich rodinami. Takže zde neexistuje, že by muž požádal o ruku ženu tajně a později to oznámili svým rodinám. Pokud bych zde polemizovala, tak by se to možná mohlo stát v Káhiře, kde jsou velmi bohaté rodiny, které by toto mohly tolerovat, ale kdekoliv na menším městě nebo na vesnici ne. V Alexandrii by zde tato možnost možná mohla být, ale minimální. I když zde jsou samozřejmě také bohaté rodiny, ale většina obyvatel je střední třída a chudší obyvatelstvo, tudíž by to tyto rodiny neakceptovali kvůli okolí, sousedství a například i kvůli tradicím a náboženství.

Často se rodiny dohodnou na všem velmi rychle a bez problémů, někdy ale bohužel ne a proto se také stává, že rodiny se sejdou třeba i třikrát. U výběru zasnubního prstýnku musí být žena, ale potom je tam s ní ještě její matka, matka muže a někdy i tety. Koupě zasnubního prstenu pro ženu obsahuje často i výběr dalších šperků jako náušnic, náhrdelníků apod.

„Když jsme byli vybírat zasnubní prsten, řekla jsem partnerovi, že bych chtěla pouze prsten, protože nosím *hidžáb*<sup>20</sup> a náušnice ani náhrdelník bych stejně nosit nemohla, protože by nebyli vidět a tak jsem si mohla vybrat o to krásnější a dražší prsten.“<sup>21</sup> Stávalo se, že i matka ženy si nárokovala nějaký šperk, ale jak jsem při výzkumu zjistila, to se nyní už nestává a šperk je tedy pouze pro snoubenku. Existují ale i výjimky, kdy například může prsten vybrat muž se svým otcem nebo bratrem a žena ani její matka u toho nemusí být. Potom je tedy při zasnubní večeři překvapením, jaké muž koupil šperky.

„Samozřejmě prstýnky jsou tradicí. V Egyptě je to tak, že už na první schůzce obou rodin by měl muž přinést malý prstýnek třeba zlatý nebo stříbrný jako pozornost ženě. Není to vyžadováno, ale je to tradicí. Později je jasné, že muž musí přinést šperky a zejména tedy zasnubní prsten, když se pár zasnoubí. Tento prsten je většinou už zlatý a je ozdoben nějakým diamantem. Na svatbě se dává snubní prsten, který je ze všech nejdražší a nejkrásnější. Je vždy zlatý, vždy osazen diamantem a později ho žena nosí spolu na prsteníčku levé ruky se zasnubním prstenem. Tento prsten je většinou jednou

<sup>20</sup> حجاب, znamená závoj.

<sup>21</sup> Respondent E (žena, 27 let, Alexandrie), 22. 08. 2013.

z nejnákladnějších položek celé svatby.<sup>22</sup> Někdy se stává, že muž dokonce kupuje oba dva najednou, aby byly stejné a pasovaly k sobě, ale ženě je samozřejmě nedá najednou.<sup>23</sup>

Prsteny pro muže jsou velmi jednoduché. Smějí být pouze stříbrné, jelikož zlato je povoleno pouze ženám, nikoli mužům a bez jakýchkoliv ozdob. Nyní se také objevují prsteny z titanu nebo chirurgické oceli, ale i přes to je preferováno stříbro. Muž si samozřejmě koupí jeden prsten při zásnubách a většinou ho potom už pouze přendá z pravé ruky na levou. Někdy si i muži koupí nový nebo dražší snubní prsten, ale to se často nestává.

„Nošení zlata je zakázáno muslimským mužům, ale je povoleno ženám.“<sup>24</sup>

„A žhavý uhlík byste v ruce nosili?“<sup>25</sup>

Také může rodina dostat i jiné dary. „Bydlím nyní na vesnici v okrese, který se nazývá Al Behira. Je to trochu více zemědělská oblast. A dva týdny zpátky vím, že v jedné rodině se zasnoubila žena a její snoubenec přivezl její matce velké auto plné ovoce. Je to také dar a zde pro rodinu potřebnější než šperky. Byl jsem překvapen, ale samozřejmě to chápu a navíc mi to přišlo velmi hezké a pozorné.“<sup>26</sup>

## 4.2. Zásnubní večírek

Po domluvě a koupi všech těchto věcí se rodiny domluví na zásnubní hostině. Ta se pořádá většinou pouze v okruhu rodin, nanejvýš nejbližších příbuzných a někdy třeba dvou velmi blízkých přátel. Večeře se pořádá u ženy doma, kdy ale ona s matkou nevaří a jídlo se nechá všechno přivést. Samozřejmostí jsou i zákusky, které jsou většinou dělané matkou muže a přinesou se jako dar. Občas může muž přinést i květinu pro matku ženy. Mají velkou večeři, při které se probírají jak normální témata, tak i smlouvy se zásnubami spojené, svatba, majetek apod.

<sup>22</sup> Příloha č. 5.

<sup>23</sup> Respondent Y (muž, 28 let, Alexandrie), 16. 07. 2013

<sup>24</sup> Hadith, dle Muslima.

<sup>25</sup> Hadith, dle Muslima.

<sup>26</sup> Respondent J (muž, 29 let, Alexandrie), 17. 08. 2013.

Po skončení večeře o několika chodech pronáší nejstarší bratr muže proslov za celou jejich rodinu a potom otec nebo bratr snoubenky. Krátký proslov může pronést i matka ženy, většinou jsou to slova o tom, jak doufá, že manželství bude krásné a navěky a lehce domluví muži, že musí její dceru ochraňovat a zajistit pro ni vše, co potřebuje. Jsou to velmi sofistikované a moudré proslovy, které samozřejmě vyzdvihují obě rodiny. Nakonec si snoubenci vymění prstýnky a pronese se *Al-Fátiha*.

Po vyslovení *Al-Fátihy* si snoubenci vymění prstýnky a všichni jim začnou blahopřát. Ženy se objímají, líbají se na tváře a přejí si hodně štěstí. Muži si také potřesou rukami a blahopřejí si. Všechny ženy v místnosti začnou vykřikovat *zagrúta*<sup>27</sup> a všichni čerstvě zasnoubenému páru říkají *mabrúk, mabrúk*<sup>28</sup>. Také je zvykem se spolu vyfotit, fotí se celé rodiny spolu se snoubenci, ale i každý zvlášť, například všechny ženy nebo bratři a podobně. Potom se podává další malé občerstvení, jednohubky, zákusky a pití. Také se velmi často hraje nějaká tradiční arabská hudba, tancuje se a všichni se dobře baví. Nakonec se všichni opět posadí, povídají si a užívají rodinnou radostnou atmosféru. Někdy se také rodiny začnou domlouvat na následující svatbě a probírají krásy budoucího manželství.

V některých rodinách, podotýkám většinou velmi bohatých, se organizuje zásnubní večírek mimo domov. Většinou je to z důvodu toho, že rodina muže se chce předvést před okolím a uspořádá takový večírek například v hotelu nebo ve velmi drahých restauracích. Všechno ostatní spojené se zasnubami ale zůstává stejné. Rodiny se musí sejít, aby se navzájem poznali, muž koupí ženě šperky, přinese je k ní domu, kde se společně vysloví *Al-Fátiha*, společně si všichni pochutnají na zákuscích a nakonec se rozejdou do svých domovů. V tento večer se pár zasnoubí. Další den se zarezervuje místo večírků a pozvou se obě rodiny i kamarádi obou partnerů. Tento večírek se koná zhruba za dva až tři dny. Pár přijde jako první, dorazí jejich rodiny a všichni pozvaní. Pokud se večírek koná v restauraci, je zde pro všechny večeře a později se rodiny odeberou domů a mladí se většinou přesunou nějak jinam, do baru nebo třeba do hezké kavárny. Pokud se večírek koná v hotelu nebo někde v baru, většinou sem jsou obě rodiny samozřejmě pozvané, ale nepřijdou a pokud ano, tak pouze na chvíli. Mladí se ale sejdou všichni a užijí si večírek až do noci. Je to totiž

<sup>27</sup> زغرطة. Nemá doslovný překlad z Arabského jazyka, název zvuku, který dělají ženy, když se pár zasnoubí nebo vezme.

<sup>28</sup> مبروك, znamená gratuluji.

jediný okamžik, kdy spolu mohou zásnuby oslavit, protože jinak se konají pouze v kruhu rodinném. Snoubenci do hotelu nebo baru dorazí jako první a čekají na hosty. S každým hostem, který dorazí, se snoubenci přivítají, všichni vykřikují *mabrúk, mabrúk* a užívají si atmosféru. Není zvykem přinést dárky nebo občerstvení, ale i to se někdy stává. Často ale kamarádky ženy přinesou nějaký malý dárek, malý šperk, květinu nebo třeba i kosmetiku. V Alexandrii je teď velmi populární přinést na zásnubní večírek takové dárky, které jsou vyrobeny speciálně pro tuto událost. Tím mám na mysli například šerpy, klobouky, odznaky, které na sobě mají nápisy jako „Brzy nevěstou“ nebo „Brzy ženichem“. Dále se objevují také například odznaky pro sestry, kde se píše „Nejlepší sestra nevěsty“.<sup>29</sup>Jednou z nejznámějších firem v Alexandrii, která vyrábí tyto doplňky na zásnubní a svatební večírky, je firma s názvem 7arakat.

Program zde není nijak zvláštní nebo speciální. Každý si objedná k pití, co chce, hraje nějaká hudba, všichni spolu mohou tančit a podobně. Tento večer trvá do noci, dívky většinou odcházejí dříve, kolem jedenácté hodiny a muži odcházejí později, kolem jedné až druhé hodiny. Pár odchází samozřejmě až jako poslední. Nejprve muž odveze domů ženu a potom jede domů on sám. „Se snoubenkou jsme měli zásnubní večírek nejdříve samozřejmě s rodinou a potom jsme si zarezervovali jeden hotelový bar, kam jsme pozvali všechny naše kamarády, ale s rodinou jsme se domluvili, že nepřijdou. Přišli jsme tam asi kolem sedmé a většina kamarádů začala přicházet tak kolem deváté. Hrál nám DJ a my jsme se snoubenkou tancovali a později se k nám ostatní přidali. Celý večer byl úžasný. Dokonce jsme měli i ohňostroj, bylo to překvapení pro moji snoubenku a byla nadšená. Naše zásnuby byly krásné, všichni jsme byli moc šťastní a kolem jedné hodiny jsme všichni odjeli do našich domovů“<sup>30</sup>

---

<sup>29</sup> Fotografie v příloze č. 3, foto č. 1 – č. 4.

<sup>30</sup> Respondent M (muž, 27, Alexandrie), 14. 07. 2013.

### 4.3 Mahr

*Mahr*<sup>31</sup> v překladu znamená věno, výkupné. Je to kontrakt mezi ženou a mužem, nikoli mezi rodinami. Toto věno je rozděleno na dvě části. První část je zaplacená ihned po svatbě, resp. po uzavření manželství, a slouží jako jakýsi osobní kapitál nevěsty. Druhá část se nevěstě nevyplácí před svatbou, ale je vyplacena pouze v případě rozvodu. Tyto peníze se vyplácí pouze ženě, ne její rodině a nejde je ani zamlčet ani zcizit. Výše věna záleží na dohodě každého páru, ale především zde záleží na finanční situaci muže a kolik je schopný nabídnout. Většinou se otázka *mahr* domlouvá již při zasnubách. Muslim samozřejmě nesmí slibovat ženě to, co není schopen dát. Tudíž ani zde nemůže ani nesmí slibovat částku, kterou by později nebyl schopen zaplatit ať už z jakéhokoliv důvodu. Také se muž nemůže stýkat se ženou, které by sice věno slíbil, ale odpíral by jí ho. To by bylo pokládané za velmi špatné, protože odpírat ženě její věno je v islámu zakázané, tudíž *harám*<sup>32</sup>. Pokud se partneři rozejdou ještě před samotnou svatbou a muž zruší zasnoubení, nedostane žena žádnou druhou část věna. Toto je obhajováno tím, že snoubenka nikdy nemůže mít stejné právo jako manželka, nedošlo ke sňatku a ani k pohlavnímu styku a proto na věno nemá nárok. Jakmile se ale podepíše smlouva a manželství je uzavřeno, žena získává na tyto peníze nárok. V případě, že by po svatbě nastala situace, kdy by nedošlo mezi manželi k pohlavnímu styku, a muž se chtěl z nějakého vážného důvodu nechat rozvést, musí ženu vyplatit, ale pouze polovinou domluvené částky.

„Alláh řekl: „A dávejte ženám obvěnění jako dar; jestliže vám z laskavosti dají něco ztoho, tedy toho užijte ve zdraví a spokojenosti.“ [Korán, 4:4]<sup>33</sup>

Tato smlouva se podepisuje u právníka. Musí zde být dva svědkové. Dva muži nebo například muž a dvě ženy. Ti musí svojí přítomností dosvědčit, že smlouva je platná a právně uzavřená. Jako svědek z nevěstiny strany je zde většinou otec a dále jím může být také nejstarší bratr nebo strýc. „*Mahr* je velice staromódní, ale v Egyptě stále velmi tradiční a tím pádem neodmyslitelný od samotného uzavření manželství. Je to obnos, který dá muž své ženě. Tento obnos je pouze jejím majetkem, ale nyní se velmi často stává, že žena použije tyto peníze na koupi nábytku do společného nového bytu

<sup>31</sup> مهر, znamená věno. Obnos, který dostane žena od muže.

<sup>32</sup> حرام, znamená zakázané.

<sup>33</sup> KORÁN, překlad Hrbek, Ivan. Praha: Academia, 1972, s. 31.

nebo například i doplňků jako jsou koberce nebo lampy a podobně. V případě rozvodu je ženě vyplacena druhá část věna.<sup>34</sup>

„Samozřejmě *mahr* stále existuje a rodiny ho považují za velmi důležitý, i když už je brán jako něco, co je velmi nemoderní a nemá význam. V dnešní době si také hodně párů domluví jakousi dohodu pouze mezi nimi, že oba koupí půlku nábytku do nového bytu a podle toho, co žena koupí, takovou částkou se potom stane její *mahr*.“<sup>35</sup>

#### 4.3.1 Předmanželská smlouva

V Egyptě, tak jako v jiných arabských zemích, je svatba brána jako životní mezník a manželé si slibují lásku a péči na věky. Samozřejmě se ale i všechny možné nepříjemné situace, které by mohly nastat v budoucnu, řeší před samotnou svatbou, kdy si manželé musí domluvit předmanželskou smlouvu. Dle islámu je teoreticky možné vyjednat téměř cokoliv. Je zde pouze pár výjimek. Respondenti mi například sdělili, že žena nesmí požadovat po muži, aby bylo do smlouvy zapsáno, že si nesmí vzít další manželku. To by potom bylo bráno jako neplatné a tudíž celá smlouva by nemohla nabýt platnosti. Ohledně sňatku s dalšími ženami může první manželka do manželské smlouvy uvést, že pokud by manžel toto vyžadoval, rozvedou se teoreticky bez problémů. Pokud by se tedy muž chtěl oženit s další manželkou, musí nejprve ihned uvědomit ženu a ta má právo požádat o rozvod a také dostane *mahr*, tedy tu druhou půlku věna, která jí ještě nebyla vyplacena. Tyto dodatky jsou do manželských smluv hodně přidávány. Z rozhovorů, které jsem vedla, je nadmíru jasné, že muži by tento dodatek klidně i obešli nebo něco takového ani neprobírali, ale žena ihned ví, že toto je nezbytné. „S manželem jsme toto do naší manželské smlouvy zahrnuli. Je jasné, že manželovi věřím a myslím si, že by si snad nikdy nechtěl najít další manželku, ale přeci jenom je to pro mě jistota. Nejdříve jsem si nebyla jistá, ale později když jsem slyšela, že se to stává i velmi zamilovaným párům, tak jsem si řekla, že to bude ve všech směrech lepší.“<sup>36</sup>

Ohledně žen je zde další část předmanželské smlouvy, která je často vyžadována, ale muži ji také často nechtějí schválit. Pokud žena chce i po svatbě nadále např. studovat, pracovat, věnovat se nějaké činnosti, měla by se dohodnout se svým

<sup>34</sup> Respondent P (žena, 26 let, Alexandrie), 27. 01. 2014.

<sup>35</sup> Respondent M (muž, 27, Alexandrie), 14. 07. 2013.

<sup>36</sup> Respondent A (žena, 21 let, Alexandria), 12. 09. 2013.

nastávajícím již v předmanželské smlouvě. Může se stát a také se stává, že žena je později odrazena od studia vysoké školy nebo v pokračování například magisterského studia anebo jí je rozmlouváno, někdy dokonce zakazováno, aby pracovala. Proto je velmi vhodné, aby žena o tento dodatek požádala a později se na tuto smlouvu mohla obrátit. Pokud již zde ale nastanou problémy mezi mužem a ženou, často žena ustoupí a takovýto dodatek se do smlouvy nezahrne, může se ale stát, že se pár kvůli tomuto problému rozejde. V některých případech je muž ochoten ustoupit, ale to se stává spíše u velmi vzdělaných párů, kde muž má vysokou školu apod. U méně vzdělaných párů je skoro jasné, že žena musí ustoupit a tento dodatek do smlouvy není zahrnut.

V předmanželské smlouvě se především nejvíce probírají finance a to zejména zabezpečení ženy po případném rozvodu. Tato dohoda ohledně financí nepotřebuje žádné schválení soudu.

Pokud ale cokoliv není napsáno v předmanželské smlouvě, teoreticky jako by nebylo. Zde potom záleží pouze na muži a ženě samotných, jak se spolu domluví. Většinou je to těžké, ale samozřejmě jsou i lidé, kteří se i přes spory dohodnou rozumně na výchově dětí, financích i například ohledně nemovitosti.

Požadavky mužů jsou většinou všechny ihned akceptované, a pokud nemá žena závažné připomínky, je to vždy schválené a zapsané.

#### **4.3.2. Péče o děti**

Péče o děti v případě rozvodu je velkým tématem. Někaké věci se dají dojednat i v předmanželské smlouvě. Pokud dojde k rozvodu, je samozřejmé, že pokud je dítě natolik staré, že se může rozhodnout samo, tak si vybere, ke kterému z rodičů chce jít. Tudíž by jakékoliv úpravy, které by se zabývaly poměry rodičů k dětem, v předmanželské smlouvě nebyly platné. Celá dohoda nebo tedy dodatky v předmanželské smlouvě, které pojednávají o výchově dětí po rozvodu, podléhají také schválení soudu. Malé děti se vždy svěří do péče matky. Stačí zde jednoduchý důvod a to je, že otec pracuje a nemá čas vychovávat dítě. Výjimkou by byl pouze takový případ, že by žena nebyla schopná se o dítě postarat a to např. ze zdravotního důvodu nebo kdyby byla nezpůsobilá. Když je dítě starší 5 let, hodnotí se zde také zájem dítěte, ale ten stále není rozhodující. Dívka by měla být u matky až do své svatby a chlapec by měl být u matky minimálně do puberty. Věkem 10 let se dítě stává natolik rozumné, aby opravdu mohlo říci, se kterým z rodičů chce být. Prý se dnes praktikují jakési rozhovory



mezi dítětem a soudcem o samotě. Dítě tedy může vyjádřit svůj názor, ke kterému je později přihlídnuto. Pokud ale dítě vyloženě odmítá být s matkou, není problém svěřit ho do péče otce. Jeho názor by tedy byl akceptován. Po rozvodu má muž povinnost platit náklady na život jak ženě, tak i dítěti a nezáleží na tom, zda rozvod zavinila nebo ne. Soud tedy rozhodne o výši těchto nákladů, které se nazývají *nafaka*<sup>37</sup> a ty potom musí muž každý měsíc dávat ženě.

### 4.3.3. Rozvod

Při svém výzkumu jsem se setkala s lidmi, kteří nechtěli o rozvodu vůbec mluvit, možná z pověrčivosti, ale spíše to bylo nepříjemné nebo příliš osobní téma. Na druhou stranu jsem se ale setkala i s lidmi, kteří byli velmi ochotní mi povědět více. Pokud bych se zabývala samotným rozvodem, je asi nejjednodušší na úvod říci, že mi všichni dotazovaní řekli, že ukončit manželství není lehké, ale pokud mezi manželi již není žádná láska a nechtějí spolu být, není to problém. Rozvod jako samotný je brán jako hřích a vždy by se nejdříve měli všichni, jak samotní manželé, tak i obě rodiny, snažit o nápravu manželství. Právo na rozvod mají ale oba jedinci. Když muž už nemiluje svoji ženu a nechce plnit manželské povinnosti, může se samozřejmě nechat rozvést. Existuje zde pro muže i možnost ne zcela morální a správná. Ráda bych podotkla, že je ale využívána. Je to situace, kdy se muž chce rozvést, ale nechce platit ženě věno, které jí slíbil. A tak jí tak dlouho psychicky týrá a vydírá, až je žena skoro donucena požádat o rozvod a tudíž on jí nemusí dávat žádné věno a navíc ona mu musí ještě zaplatit.

Jak jsem nyní zmínila, když se chce nechat rozvést žena, také to jde, ale musí vrátit manželovi věno, které od něj při uzavření sňatku dostala. To samozřejmě funguje i jako jakási náhrada za to, že žena již není pana, není tedy čistá pro dalšího muže. Existují pouze nějaké výjimky, kdy soud rozhodne, že žena nemusí vracet žádné věno. Žena může požádat z důvodů například špatného nebo krutého zacházení s ní a jejími dětmi ze strany manžela nebo dalších mužů z jeho rodiny, dále z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti manžela a také když manžel přestane plnit manželské povinnosti a také kvůli impotenci muže. Pokud soud uzná nějaký z těchto důvodů za závažný, může rozhodnout tak, že muž musí zaplatit onu část věna ženě a navíc jí k tomu musí zaplatit

---

<sup>37</sup> نفقة. V překladu znamená výdaj.

další sumu, kterou může určit soud nebo to také bývá druhá půlka věna. V Egyptě je navíc ještě jeden závažný důvod, který uděluje ženě možnost žádat o rozvod. Tímto důvodem je, když muž brání ženě, aby se zařadila dle svého postavení do sociální skupiny, ve které byla dříve zvyklá být. To například souvisí i se vzděláním, kterého žena dosáhla. Pokud má vysokoškolské vzdělání a manžel jí brání pracovat v jejím oboru, může to být také jedním z důvodů k rozvodu.

Samozřejmě jedním z důvodů pro rozvod může být také úmrtí jednoho z manželů, prohlášení soudce, že manželství je neplatné (například při špatném podepsání manželské smlouvy) nebo také to, že jeden z manželů odpadne od islámu. To je bráno jako velký hřích, tudíž takové manželství nemůže být nadále akceptováno a nemůže být platné.

V průběhu mého výzkumu jsem se ptala i na tzv. zapuzení neboli *taláq*<sup>38</sup>. Všechny dotazované jsem spíše ale rozesmála. Samozřejmě tato možnost zde stále existuje a také je využívána. Pokud se muž chce rozejít se ženou a je v dobrém psychickém stavu, stačí když 3x vysloví frázi: „zapuzuji tě, zapuzuji tě, zapuzuji tě“. To automaticky ženu velmi zostudí a manželství je tímto rozvedené. Na toto má právo pouze muž, žena nikdy nemůže muže zapudit. I když nyní se již objevují výjimky, kdy žena zapudí muže, ale to se stává snad pouze v Káhiře a ve velmi bohatých nebo slavných rodinách a já jsem se s ničím takovým nesešla. Jak jsem ale již zmínila, při mém dotazování, jsem se dočkala spíše pobavení na mou otázku. Zřejmě to bylo i výběrem cílové skupiny. Ve střední a vyšší vrstvě obyvatelstva Alexandrie, kde můj výzkum probíhal, se tento způsob rozvodu skoro nevyskytuje. Naopak prý většina rozvodů jde ihned k soudu, kde je někdy rychle, ale většinou velmi zdlouhavě rozhodnuto.

Pokud se chce muž znovu oženit, nic mu v tom teoreticky nebrání. Pokud se chce znovu vdát žena, má to opět svá pravidla, která nelze porušit. Vše musí probíhat jako u prvního sňatku. Ženě by měl být partner schválen nejdříve rodinou, později by se měli zasnoubit a domluvit znovu věno pro ženu v případě rozvodu. Částka tohoto druhého věna často bývá už ale nižší, než byla u věna prvního. To také znamená, že například pokud už žena má byt, nemusí jí nový manžel kupovat další.

---

<sup>38</sup> طلق, v překladu znamená rozvedený.

Tyto zasnuby jsou již trochu snadnější a flexibilnější, domluva je zde lepší z obou stran. Celá svatba musí opět proběhnout podle pravidel. Žena musí mít svého zástupce, *walího*, musí se podepsat manželská smlouva nejlépe v mešitě a samozřejmě před *šejchem*<sup>39</sup> a všemi příbuznými.

#### 4.4 Křesťanské zasnuby

Měla jsem také tu možnost, že jsem navštívila křesťanské zasnuby. Musím říci, že psát o seznámení, zasnoubení nebo svatbě koptských křesťanů a jejich tradicích, by obsáhlo další práci. Nerada bych se pouštěla do detailů, ale navštívení této události bylo velmi okouzlující, že bych se o tom ráda zmínila.

Před samotnými zasnubami je vše již dohodnuto. Samozřejmě muž musí koupit byt, mít dostatek financí, aby vše zaplatil, dohodne se předmanželská smlouva a *mahr*. Muž přijde se svoji rodinou k ženě domu. Přinese koupené prstýnky a po slavnostní večeři si je před rodinami vymění. Je zde malé občerstvení a rodiny spolu sedí celý večer. Většinou se tento večer velmi podobá tomu, který jsem již v předchozí kapitole popsala. Já jsem se tohoto večera samozřejmě nezúčastnila, byla jsem až na zasnubním večíрку pořádaném v kostele. Musím podotknout, že výběr kostela záleží na tom, jaká je to rodina. Pokud velmi bohatá, může mít jak zasnubní večírek, tak i svatbu v těch největších a nejkrásnějších kostelích v celé Alexandrii. Pokud je to chudší rodina, většinou se tyto události potom konají v menších a méně honosných kostelech. Kněží, kteří provádí obřad, jsou buď přímo z toho daného kostela, nebo je také možné zavolat si kněží z jiných kostelů, které rodina zná. Ti potom na požádání přijdou do určeného kostela oddat mladý pár.

Kostel Sv. Maximose a Domadiose je jedním z nejkrásnějších a největších v Alexandrii. Když jsme se ke kostelu dostali, bylo tam hodně lidí čekající na snoubence. Snoubenci Akram a Mariam přijeli asi za deset minut, vystoupili z nazdobeného auta a za potlesku šli do kostela. Celý kostel byl vyzdobený, šlo se po schodech nahoru a zde byl hlavní sál. Všichni se posadili do lavic, rodiny seděly jako první. Pár prošel nazdobenou uličkou a ve předu se sešel s kněžími. Ti byli tři. Žena na sobě měla krásné zlaté dlouhé šaty a muž měl kvádro. Samozřejmě jako i u ostatních

---

<sup>39</sup> شيخ. V překladu znamená starý.

zásnub a svateb, žena má zde šaty barevné a až na svatbě si může obléci šaty bílé. Kněží začali výklad z Bible a uprostřed požádali snoubence, aby si sundali veškeré šperky.<sup>40</sup> Muž tedy sundal prstýnek a žena si musela sundat jak prstýnek, tak i náušnice a náhrdelník. Odložili tyto šperky do mističky a kněží ji společně s modlitbami očistili. Po tomto rituálu podal kněz mističku zpátky snoubencům a ti si opět své šperky vzali a znovu si vyměnili prstýnky. Následovala další modlitba, při této už všichni tleskali, vykřikovali *mabrúk* a ženy vykřikovaly *zagrúta*. Tímto momentem byl pár zasnouben. Vepředu s nimi byly již jejich rodiny. Všichni se fotili, gratulovali si a třásli si ruce s kněžími. Nakonec snoubenci prošli uličkou zpět a všichni je postupně následovali. Odešli ze sálu a zastavili se před nazdobenými dveřmi. Rodiny, kamarádi a všichni hosté šli postupně k nim a se snoubenci si potřásli rukou, pogratalovali jim a pokračovali po schodech dolů, ven z kostela. Venku na snoubence již čekali další kamarádi nebo jenom lidé z okolí, kteří se přišli podívat. Všichni se sem shromáždili a čekali, až jako poslední přijde právě zasnoubený pár. Všichni jim tleskali. Zde již bylo přistavené auto, do kterého žena s mužem nastoupili a odjeli pryč.

Mohou odjet i každý sám k sobě domů, ale většinou jsou někde ve městě zarezervovaná ještě další dvě místa, například kavárny. Do jedné se sjedou všechny ženy a do druhé všichni muži. Zde si povídají, baví se a zůstávají tak do jedné hodiny do noci a potom se opět rozjedou všichni do svých domovů

Jako zajímavost mi bylo sděleno, že křesťanský manželský pár v Egyptě se nikdy nemůže rozvést. „Když se křesťanský pár vezme, nemůže se nikdy rozvést. Svatba je zde brána opravdu na celý život. Případný rozvod by byl mnohem složitější než například u muslimských manželství, pokud by se vůbec mohl uskutečnit. Jediným závažným důvodem by pouze mohla být situace, kdy jeden z manželů je nevěrný. Zde je ale problém, že na to musí být dostatečný důkaz, tedy minimálně dva svědci a to se v podstatě nemůže nikdy stát a tak pár by se teoreticky nemohl rozvést. Sice se to dnes už nějak řeší, ale stále je to strašně těžký.“<sup>41</sup>

<sup>40</sup> Fotografie v příloze č. 3, foto č. 5 a č. 6.

<sup>41</sup> Respondent M (muž, 27, Alexandrie), 14. 07. 2013.

## 5. Svatba

„Sňatek vlastně není v islámském pojetí nic jiného než dohoda, po jejímž uzavření přestane být žena pro muže „fyzicky zapovězenou“. Tato právní teze se – bohužel – velmi často promítá i do dnešního života muslimských žen. I dnes se často jedná spíše o dohodu rodičů obou partnerů – zvláště v případě neplnoletosti některého z nich.“<sup>42</sup>

Svatba se podle tradice musí konat nejpozději do tří let, ale nyní je to většinou mezi rokem a rokem a půl. Někdy se ale může stát, že se tato doba prodlouží a to zejména kvůli zahraničním pracovním povinnostem, povinností muže nastoupit na rok na povinnou vojenskou službu nebo kvůli nemoci. Nepřináší to ale nikdy nic dobrého. Většinou se rodiny začnou lehce hádat a hlavně z okolí se šíří pomluvy, že si muž ženu nechce vzít a tak je raději v zahraničí a podobně. Pouze nemoc a povinnost jít do armády je tolerována. Každopádně přípravy před svatbou jsou dlouhé a zaberou spoustu času. Hlavní organizaci má na starosti muž a potom také žena a její matka. Muž musí ale zajistit vše, od sálu, hostiny, odvozu, hotelu, bytu, peněz, až po kapelu a výzdobu. Z vlastní zkušenosti vím, že často je to opravdu hodně práce a velmi starostí a muži si to rozhodně neužívají. V dnešní době v Alexandrii existují firmy, které vše zařídí, když jim dáte podklady, jakou svatbu vlastně chcete mít. Jsou firmy, které vám zajistí přesně to, co si přejete a přesně za tu cenu, kterou jste ochotní zaplatit. Tyto firmy si ale většinou najímají pouze velmi bohatí lidé. Ostatní příbuzní také pomáhají, ale nemají na starosti to hlavní. Svatba je velkolepá událost a musí o tom vědět každý. Vše musí být od začátku do konce perfektní. V každém případě o všem vědí sousedé, okolí, celé ulice a většinou jsou také všichni pozváni.

Nejenže je svatba v Egyptě velkou událostí a přípravy probíhají velmi důkladně, je to také den velmi nákladný. Již v předchozích kapitolách jsem hovořila o tom, jak jsou drahé zásnubní prsteny, že muž musí dopředu koupit byt, který se bude rodině ženy líbit a také, že muži často odjíždějí do zahraničí vydělat tolik peněz, aby se mohli vrátit a vše zaplatit.<sup>43</sup> V příloze č. 5 jsem podrobně rozepsala částky, které muž musí zaplatit, aby byl svatební den dokonalý.

---

<sup>42</sup>MENDEL, MÜLLER, DUDÁK, KŘIKAVOVÁ: *Islám: Ideál a Skutečnost*, str. 190 - 191.

<sup>43</sup> Příloha č. 5.

## 5.1. Přípravy před svatbou

Svatební přípravy začínají tak tři měsíce dopředu. To už musí být skoro dodělaný byt pro nastávající manžele a je stanoveno datum samotné svatby. „Přípravy před svatbou jsou jeden velký chaos! Ať už jsou to bohatí nebo chudí lidé, je to šílené a všichni jsou neskutečně zaneprázdnění. Ale na druhou stranu je to něco, co přináší radost, smích a štěstí do obou domácností. Vše se připravuje, šperky, oblečení, domov, vše pro ženu a samozřejmě i vše pro muže. Velmi brzy se také domlouvá fotograf, protože pokud chcete kvalitního, tak musíte mít termín zamluvený i měsíce dopředu. Takže se začíná od těchto důležitých věcí, které by se nestihli na poslední chvíli. Pomáhá celá rodina, často se sjedou i příbuzní, kteří chtějí pomoci, ale pokud nechtějí, tak je do toho nikdo nenutí.“<sup>44</sup> Setkala jsem se s tím, že často se datum tak měsíc před svatbou přehazuje a to zejména z důvodu toho, že nevěsta by byla zrovna v období menstruace, což by samozřejmě bylo nepříjemné a nevhodné. Když je ale datum pevné, začne se domlouvat úplně vše.

Tak týden před svatbou se dokončují poslední detaily, jako odvoz ženicha a nevěsty, kdy přijedou rodiny, ženich a jeho svědek si u krejčího vyzkoušejí oblek, aby vše bylo perfektní, žena si samozřejmě vybere ty nejkrásnější šaty a domluví se i návštěva kosmetického salonu, kde ji připraví, nalíčí a učešou. Do domu nebo bytu nevěsty i ženicha se na okna navěsí svítící řetězy a dají na balkony reproduktory, které hrají celý večer arabskou hudbu a nejčastěji takovou, která pojednává o lásce, aby všichni věděli, že někdo z té rodiny se bude vdávat nebo ženit.

Nevěsta má celý týden doslova zkrášlovací. Přijedou tety, sestřenice a nejbližší kamarádky a každý den pro ni něco připraví. Jednou je to koupel, masáž, pedikúra, manikúra, čištění pleti a nejdůležitějším bodem je, když jí celou oholí. Holí se samozřejmě od nohou, přes ženské partie až po ruce. Musí být dokonale čistá a hladká. Každý den se nevěsty mažou tělovými mléky, aby jejich pokožka byla dokonale jemná a líbila se manželovi hlavně o první svatební noci. „Když se moje sestra vdávala, všechny ženy z rodiny a nejbližší kamarádky se k nám sjely domu. Nejdříve jsme tancovaly *belly dancing* a užívaly si hudbu, občerstvení. Také jsme se krásně namalovaly, udělaly si vlasy a kreslily jsme si po rukách *hennou*. Potom moje sestra šla

---

<sup>44</sup> Respondent CH (žena, 25, Alexandrie), 26. 01. 2014.

do koupelny s mamkou, tetou a se mnou. Měly jsme pro ni připravenou lázeň a potom jsme jí pomohly oholit všechny části jejího těla. Je to úžasná tradice.“<sup>45</sup>

Ženich to ale nemá o moc jednodušší. Jak jsem se s překvapením dozvěděla, často i jemu jsou prováděny různé peelingy, musí se oholit, ostříhat vlasy a podobně. „Ano, den před svatbou už mám dohodnutý, že půjdu ke svému holiči, který mě ostříhá, oholí a potom mi dá na obličej nějakou speciální masku, abych byl svěží a čistý.“<sup>4647</sup>

### 5.1.1. Právní náležitosti pro uzavření sňatku

Aby se mohli dva mladí lidé vzít, musí žena dosáhnout věku minimálně 16 let a muž minimálně 18 let. Právním věkem pro legální uzavření manželství je věk 18 let. Samozřejmě na vesnicích se stává, že se berou i mnohem mladší páry a jejich svatby jsou většinou předem dohodnuty. Důvodem věku 18 let je i to, že muž v tomto věku nemá žádné peníze a pokud by chtěl na svatbu peníze od svého otce nebo z dědictví po svém otci, musí mu být minimálně 18 let, aby tyto peníze mohl dostat. „S mojí ženou jsme se seznámili před asi rokem a půl, bylo jí 15 let a mě bylo 22 let. Několikrát jsme se sešli s jejími rodiči a skoro ihned jsme se domluvili na zasnubách. Ke svatbě jsme samozřejmě potřebovali potvrzení od jejich rodičů, jinak by nebylo možné se vzít. Na podzim minulého roku jsme se vzali, a nyní spolu žijeme. Mě je 23 let a jí je pouze 16 let (dívce bylo 16 let už v den svatby, jinak by manželství ještě nemohlo vzniknout)<sup>48</sup>. Svatba byla krásná a jsme moc šťastní. Myslím si, že fakt, že je moje manželka velmi mladá, je ještě lepší, než kdyby byla třeba v mém věku.“<sup>49</sup>

Aby byl sňatek právně platný, musí o tomto sňatku vědět rodiče obou partnerů. Pokud nejsou rodiče naživu, musí o tom vědět další příbuzní, sourozenci, tety, kdokoliv z rodiny. U podpisu smlouvy musí být *šejch* a nepsaným pravidlem je také to, že se musí dát jasně najevo, že se tito dva berou a celé okolí to musí vědět.

<sup>45</sup> Respondent H (žena, 26 let, Alexandrie), 5. 08. 2013

<sup>46</sup> Respondent G (muž, 25 let, Alexandrie), 25. 09. 2013.

<sup>47</sup> Poznámka autora: svatba se konala až 23. 10. 2013.

<sup>48</sup> Poznámka autora.

<sup>49</sup> Respondent L (muž, 23 let, Alexandrie), 13. 01. 2014.

## 5.2. Svatební den

„V den svatby brzy ráno vyzvedne muž ženu a odveze jí do kosmetického salonu, kde je kadeřník a vizážista a nevěstu upraví na focení, které se koná ihned potom. Většinou je to poblíž kosmetického salonu. Oba jsou upravení a krásní a stráví u fotografa asi 2 hodiny. Potom ji muž odveze zpět domu, aby se připravila na večer. Některé ženy před večerem navštíví rychle znovu kadeřníka a vizážistu a dokončí poslední úpravy nebo jsou dopředu domluvené, že kadeřník (velmi často ale spíše kadeřnice<sup>50</sup>) přijde k ženě domu nebo přímo někam na místo svatby ještě chvilku před tím, než samotná svatba začne.“<sup>51</sup>

Abych byla přesná, pokud je žena zahalená, nikdy jí nebude česat ani líčit muž, vždy to musí být žena v takovém kosmetickém salonu, který je určen samozřejmě pouze pro ženy. Pokud je žena, která je nezahalená a ani jí, ani jejímu partnerovi, to nevadí, může jít do takového salonu, kde jsou kadeřníky muži. Pokud žena vyžaduje, aby byla upravena v prostředí jejího domu, vždy se o její účes musí postarat žena kadeřnice.

### 5.2.1. Svatba v mešitě

Svatba probíhá nejdříve v mešitě. Na každém páru je rozhodnutí, kdy přesně se tato část svatby odehraje. Může to být třeba i čtrnáct dní nebo týden před samotným svatebním večírkem anebo přímo v den, kdy se koná i večírek. To je nejčastější případ. V den svatby se tak kolem páté hodiny odpoledne všichni připraví, všichni jsou perfektně sladění a obě rodiny s nejbližšími kamarády jedou do mešity, kde je už připravená místnost k oddání. Abych to upřesnila, místností se myslí kancelář nebo opravdu menší místnost u mešity. Svatba se nekoná nikdy přímo v mešitě. Toto jsou speciální místnosti přímo k oddání svatebčanů. Zde je připraveno několik židlí a vpředu je většinou sedm židlí. Jedna uprostřed pro *šejcha*. Po každé jeho straně další tři, popřípadě jedna navíc, kdyby někdo chtěl mít více svědků. Po pravé straně *šejcha* většinou sedí otec nebo jakýkoliv mužský zástupce nevěsty a po levé straně ženich. Každý má minimálně dva svědky. Měli by to být muži, tudíž jsou to nejčastěji otcové, když zde otec nemůže být přítomný, ať už z jakéhokoliv důvodu, musí ho zastoupit

<sup>50</sup> Muž by samozřejmě nemohl přijít do domu ženy.

<sup>51</sup> Respondent J (muž, 29 let, Alexandrie), 17. 08. 2013.



další muž, tedy nejstarší syn v rodině spolu například se strýcem, dalším bratrem, dědečkem apod. Důvod proč nevěsta nesedí hned vedle *šejcha*, vychází z islámu, otec nebo mužský člen rodiny je za ní zodpovědný, proto sedí před ní. Tento svědek je nazývám *wali*<sup>52</sup>. V každém případě, pokud při svatebním obřadu a při podpisu smlouvy není svědek, není tato svatba platná.

Původně jsem se v mém výzkumu nesetkalas případem, kdy by svědkem na svatbě byla žena, i když je to teoreticky možné. Samozřejmě pokud je svědkem žena, musí být za jednoho muže dvě ženy. Při výzkumu v lednu roku 2014 jsem se ale poprvé setkala s tím, že samozřejmě při obřadu v mešitě byli přítomni svědci muži, ale později, když tento obřad skončil a manželé se přesunuli do hotelu, kde se konal svatební večírek, objevily se zde čtyři kamarádky nevěsty jako družičky.<sup>53</sup> Neměly už samozřejmě funkci svědků, ale bylo to moc hezké. Měly na sobě stejné šaty a byly velmi nadšené, že se něco takového podařilo uspořádat. Samotnou mě to překvapilo. Když jsem se později ptala, říkaly, že nevěsta si opravdu velmi přála mít na svatbě své kamarádky jako její družičky. Prý by asi normálně nezískala souhlas rodiny a jejího muže, ale v tomto případě byly obě rodiny ochotné na tuto myšlenku přistoupit a tak se to podařilo i uskutečnit. Za normálních okolností by zřejmě tato žádost byla nevěstě zamítnuta, rodiny zde často nejsou natolik otevřené řekněme západnímu stylu svateb.

Když se vrátím zpět k popisu toho, co se děje v mešitě, musím zmínit další důležité momenty. *Šejch* si podá ruce se svatebčany a potom jim přehodí bílou látku, vyšíváný krásný kapesníček, přes ruce, za které se drží před *šejchem*. Nejdříve začne ženich a pronese slib z Koránu. Potom tento slib pronese i nevěsta a její svědek. Oba pronesou pár vět o tom, že jsou si vědomi tohoto manželského slibu a vstupují do manželství dobrovolně. Každý z nich poví, že bude svého partnera ctít a nikdy mu neublíží a neponíží ho, vždy s ním bude zacházet slušně a postará se o jeho dobro. Do momentu, kdy se podepisuje manželská smlouva, muž a žena jsou stále cizími lidmi a jejich vztah teoreticky neexistuje. Do manželské smlouvy se zde napíší jména, data narození, adresy a jména svědků. Také se k manželské smlouvě připojí fotografie ženy a muže a oba pod tyto fotografie dají otisk svého prstu.<sup>54</sup> Ihned po podpisu této smlouvy *šejch* pronese větu „A nyní vás prohlašuji mužem a ženou navždy v dobrém i ve zlém.“

<sup>52</sup> Přeloženo z arabštiny, znamená svědek.

<sup>53</sup> Fotografie v příloze č. 3, foto č. 22 a č. 23.

<sup>54</sup> Fotografie v příloze č. 3, foto č. 17.

Novomanželé se dokonce někdy i políbí, ale nestává se to často a ani já jsem nebyla svědkem, ale prý je to také možné, a když se svatba koná ve velmi tolerantních rodinách, dokonce jim tleskají a tento polibek schvalují. Jakmile je smlouva podepsána, manželství je platné a snoubenci se stávají manželi. Ihned po tomto činu začnou všechny ženy v místnosti vykřikovat zvuk *zagrūta*<sup>55</sup>. Tento náboženský obřad netrvá dlouho, většinou tak půl hodiny až hodinu.

Za tento náboženský obřad se neplatí. Respektive neplatí se za to, že je vykonán v mešitě a je přítomen *šejch*, kterému se ale musí zaplatit. Buď se s ním muž dohodne soukromě na nějaké částce, kterou sám *šejch* schválí, nebo dostane určité dohodnuté procento z *mahru*, který muž dává ženě. Tato částka se nazývá *mo'akhar al-sadák*<sup>56</sup>. „Vše je dohodnuté předem, ale do smlouvy podepisované přímo v den svatby se musí napsat částka *mahru* znovu. Takže tam *šejch* napíše například 10 000 EGP a z toho si vezme od muže například 10%, tudíž 1 000 EGP. Spíše se častěji domluví na této verzi, protože kdyby muž měl platit nějaký obnos zvlášť, bylo by to ještě mnohem dražší.“<sup>57</sup>

„Teď se v Egyptě hodně dělá, aby nemusel muž platit, tak sice si se ženou domluví vysokou částku jako *mahr*, ale na svatbě řeknou třeba pouze 500 EGP i méně a potom *šejch* dostane například pouze 50 EGP a nikdo nic nemůže říct, protože mu 10% dali. Je to samozřejmě podvádění a není to správné, ale vím, že se to děje a momentálně hodně, protože lidé sami nemají peníze a svatba už je tak hodně drahá, že nechtějí utratit nic navíc, i když si myslím, že šetřit zrovna na náboženském obřadu by se nemělo.“<sup>58</sup>

Uvnitř mešity samotné nesmí být jakákoliv muzika, kapela a podobně, ale jakmile manželé vystoupí z mešity, je tam většinou připravena nějaká kapela, která hraje na tradiční nástroje jako je loutna nebo bubny. Většinou je také připraven malý ohňostroj. Všichni jsou moc šťastní, muži se objímají, ženy se políbí na obě tváře, všichni jim gratulují. Potom novomanželé nastoupí do připravených aut a odjedou do hotelu nebo svatební síně, kde už je připraven celý večírek. „Na svatbu nás odvezla limuzína. Byl to neskutečný zážitek, nikdy předtím jsem v limuzíně nejel a hlavně to

<sup>55</sup> زغرطة. Nemá doslovný překlad z Arabského jazyka, název zvuku, který dělají ženy, když se pár zasnoubí nebo vezme.

<sup>56</sup> مؤخر الصداقة. Ve volném překladu šíje přátelství.

<sup>57</sup> Respondent CH (žena, 25 let, Alexandrie), 26. 01. 2014.

<sup>58</sup> Respondent M (muž, 27, Alexandrie), 14. 07. 2013.

bylo jako překvapení pro moji ženu. Nevěděla, že jsem něco takového zařídil a musím říct, že to bylo dokonalé. Věřím, že se tu noc cítila jako princezna.“<sup>59</sup>Zde již čekají další hosté, kapela a samozřejmě i jídlo a pití je připraveno.

Toto vše se ale může odehrát i přímo v místě konání svatebního večírku. Předtím než začne tradiční zábava, se děje přesně to, co by se odehrálo v mešitě. Po předchozí domluvě přijede na místo do svatební síně*šejch*. Bez hudby, doprovodu, hezky potichu si sednou nevěsta, ženich, a všichni svědci a odříkají se sliby. Účastníci mohou sedět vedle sebe i u kulatého stolu. *Šejch* zde většinou mluví do mikrofону, aby ho všichni přítomní slyšeli, jelikož je zde mnohem více hostů, než by bylo v mešitě.<sup>60</sup> Zhruba za půl hodinky je tato náboženská část ukončena a svatebčani jsou oddáni a prohlášeni za manžele. Nikam se nepřesouvají, zůstávají na svatebním večírku a užívají si radostí, o kterých budu psát v následujícím odstavci.

### 5.2.2. Svatební večírek

Pokud se tedy svatba odehrávala nejdříve v mešitě, pokračuje svatební večer takto. Žena s mužem a jejich rodiny přijíždějí samozřejmě jako první. Auta troubí a svatbě musí vědět celé město.<sup>61</sup> Zažila jsem, že když se projíždělo městem, i cizí lidé na ulicích tleskali, pískali nebo troubili a podporovali tuto radostnou událost. Když nevěsta se ženichem dorazí do připraveného sálu, nevěsta jde ještě do pokoje, který je většinou připraven někde vedle sálu nebo je to třeba jeden z hotelových pokojů daného hotelu. Zde na ní čekají její sestry, kamarádky, matka a upraví jí make-up, popřípadě vlasy nebo *hidžáb*, aby byla krásná. Někdy se také stává, že nevěsta si na sebe vezme úplně nové šaty, jiné než měla v mešitě, ale ne často, protože už jedny šaty jsou zde poměrně nákladná záležitost, jak bylo uvedeno výše. „Když se vdávala moje babička, bylo tradicí, že musela mít troje šaty. Jedny bílé, jedné fialové a jedny červené. Muselo to takto být a každá žena toto vyžadovala. Nyní už stačí pouze jedny nebo maximálně dvoje, ale i tak jsou neskutečně drahé.“<sup>62</sup> Šaty nevěsty jsou odlišné od každé svatby. Všechny šaty jsou bílé a nádherné s velkou sukni a každá nevěsta má závoj. Záleží ale na nevěstě a také na jejím partnerovi a i její rodině, jaké šaty zvolí. Setkala jsem se

<sup>59</sup> Respondent G (muž, 25, Alexandrie), 23. 09. 2013.

<sup>60</sup> Fotografie v příloze č. 3., foto č. 15 a č. 16.

<sup>61</sup> Fotografie v příloze č. 3., foto č. 8 a č. 9.

<sup>62</sup> Respondent CH (žena, 25, Alexandrie), 26. 01. 2014.

s nevěstami, které měly šaty zahalující celé tělo, měly dlouhé rukávy a i *hidžáb*, který zahaloval jak vlasy, tak i krk. Na něm byl závoj, který si později nevěsta přehodila přes obličej. Také jsem se ale setkala s nevěstami, které měly šaty velmi moderního typu. Šaty většinou odhalovaly celé ruce, ramena a dokonce často i dekolt. Nevěsty mají často vyčesané vlasy do drdolu a na něm připevněný závoj. Také jsem se setkala, že svatební šaty ani neměly dlouhou bohatou sukni až ke kotníkům, ale končily například nad kolena a to je už opravdu velmi moderní na egyptskou společnost. Stále ale ženy, které si vyberou takové moderní a odhalující šaty, jsou výjimkami. Svatba je i náboženským rituálem a tak je slušností obléci si dlouhé šaty s *hidžábem* a tuto variantu preferuje mnohem větší část žen. Když nevěstu upraví, počká se až je sál dole úplně zaplněný hosty a potom sejde dolu za hudby bubnů. Všichni tleskají a pískají do rytmu. Dole si jí převezme její muž a jdou si pomalu v rytmu sednout na krásná nazdobená křesla, která jsou pouze pro ně. Zde je ještě jeden obřad, který je ale spíše zábavou než oficiálním obřadem. Manželé nyní již vysloví své ano a vymění si prstýnky. Někdy je tento obřad ale vynechán.

Většinou ze začátku hraje hudba arabská a pomalá, tancuje jako první samozřejmě novomanželský pár.<sup>63</sup> Když tancují novomanželé, všichni většinou sedí na svých místech a pouze se na ně dívají. Je tradicí, že žena má přes obličej závoj a muž je pod tímto závojem schován spolu s ní. Po této romantické chvílce se k nim přidávají kamarádi, rodiny a další páry. Muž tancuje se svou matkou a potom i s matkou ženy a žena se svým otcem a poté i s otcem svého manžela. Poté se u manželů vystřídají na tanec snad všichni, protože je to bráno jako čest. „Dříve byla hudba v podstatě jenom arabská, ale nyní je mnohem více populární mít na svatbě DJ nebo kapelu, která písničky hodně mixuje. A ty páry, které jsou opravdu bohaté, tak ti si i zaplatí nějakého slavnějšího zpěváka. Četl jsem, že kdo chce mít na svatbě Mohameda Mounira<sup>64</sup>, tak musí zaplatit asi 300 000 EGP<sup>65</sup>. Divil jsem se, kdo si ho vůbec může pozvat, a dozvěděl jsem se, že hodně rodin v Káhiře si ho zve na svatby.“<sup>66</sup>

Následuje hostina. Není to vyloženě hostina, pouze spíše velký otevřený raut. Jsou zde samozřejmě sladké zákusky i slané egyptské i evropské pochoutky. Od

<sup>63</sup> Fotografie v příloze č. 3., foto č. 19 a č. 20.

<sup>64</sup> Egyptský nejslavnější zpěvák, původem z Asuánu, nazývaný „The King“.

<sup>65</sup> Asi 900 000 Kč.

<sup>66</sup> Respondent J (muž, 29 let, Alexandrie), 17. 08. 2013.

chlebičků a jednohubek po arabský chléb, *falafel*<sup>67</sup> a další pochoutky. Každý si přijde na chuť a samozřejmě je i pití. Rozhodně nealkoholické. Někde mají sice pivo, ale pouze nealkoholické a dále jsou tu různé džusy, limonády a nechybí ani obyčejná voda.

„Chtěla jsem, aby moje svatba byla speciální a lidé si užili jak hudbu, tak i jídlo a pití. Proto jsme s manželem domluvili, že nám budou dělat na svatbě koktejly. Samozřejmě nealkoholické, z různých druhů ovoce a šťáv.“<sup>68</sup>

„Ženil jsem se na vesnici, protože moje žena odsud pochází. Když jsme měli hostinu, podávalo se normálně ovoce, zákusky, slané pochoutky a podobně, také samozřejmě džusy, voda, káva a čaj. V této vesnici, jako asi i v dalších, i když je to sem tam odlišné, se den před samotnou svatbou pořádá ještě jedna hostina, která se nazývá „TheHennaday“. Pozvou se všichni z celé vesnice, na mě bylo asi 500 lidí, a opět je zde jídlo a pití, lidé si povídají, oslavují, tancují a druhý den se pořádá samotná svatba.“<sup>69</sup>

Tradiční svatby to už moc nejsou, ale samozřejmě je stále hodně rituálů. V dnešní době se na každé svatbě objevují jak zcela tradiční, tak i velmi západní a moderní rituály. Jedním z těch tradičních je například žena a muž sedí na honosně vyzdobených židlích a ostatní muži je s těmi židlemi zvednou a tancují s nimi. Často má také nevěsta se ženichem připravené vlastní taneční číslo a zabaví tak všechny své hosty. Může to být pomalý tanec, *belly dancing* anebo tanec na jakoukoliv hudbu. Dalším krásným zvykem, který je již ale spíše moderní a převzatý ze západní kultury, je například krájení dortu.<sup>70</sup> To je samozřejmě na každé svatbě. Většinou jsou dorty několikapatrové a krásné. Manželé se oba chopí jednoho nože a společně dort rozkrojí. Nejdříve se navzájem nakrmí a poté většinou nevěsta ukrojí kousek svým rodičům a rodičům manžela. Potom si samozřejmě vezmou sourozenci, příbuzní a i další. Jak jsem se již zmínila, některé tradice spíše pocházejí ze západního, respektive evropského, prostředí. To je příklad také házení kytice. „Je to nádherná tradice, která se na místních svatbách docela rozmohla. Dívky to viděly v amerických filmech a přišlo jim to dokonalé. A samozřejmě je, že ta, která pučet chytí, je na řadě jako další nevěsta. Občas se holky umí i pěkně poprat.“<sup>71</sup>

<sup>67</sup> فلافل, Tradiční arabská pochoutka z cizrny.

<sup>68</sup> Respondent CH (žena, 25 let, Alexandrie), 26. 01. 2014.

<sup>69</sup> Respondent J (muž, 29 let, Alexandrie), 17. 08. 2013.

<sup>70</sup> Fotografie v příloze č. 3., foto č. 21.

<sup>71</sup> Respondent H (žena, 26 let, Alexandrie), 05. 08. 2013.

Přímo na svatbě se nepodepisují žádné smlouvy. Všechny smlouvy jsou už ode dne zasnoubení dohodnuté a manželská smlouva je podepsaná při obřadě v mešitě. Svědkové zde jistě jsou, ale pouze jako normální hosté, už nezajišťují funkci svědků.

### 5.3. Svatební noc a den po svatbě

Před koncem svatebního večírku se s novomanželi všichni rozloučí, popřejí jim štěstí a často ženy také přejí, aby se brzy narodil zdravý potomek. Většinou celý večírek trvá do ranních hodin. Nejdříve odcházejí rodiny a starší příbuzní a mladí zůstávají, aby ještě tancovali a oslavovali. Nevěsta se ženichem odcházejí dříve anebo jedou ještě do dalšího klubu nebo baru, kde slaví dále, ale už pouze v okruhu nejbližších přátel. Manželé mají většinou pronajatý pokoj v nějakém drahém hotelu, často přímo v hotelu, kde se svatba pořádá, a odcházejí tam prožít první manželskou noc. Někdy se stává, že pronajatý pokoj nemají a jedou rovnou do svého nového bytu. A také jsem zjistila, že někdy se stane, že na tuto noc jedou ještě každý zvlášť do svých domovů a až ráno se znovu sejdou, prožijí spolu celý den, jdou na oběd, projdou se a potom stráví svou první novomanželskou noc ve svém novém bytě. To je ale výjimka, protože páry jsou většinou moc natěšení, až spolu budou moci být o samotě.

„ Nejkrásnější pocit bylo, když jsem si sundala poprvé před svým mužem *hidžáb*. Bylo to něco nového a cítila jsem se trochu zvláště a taky trochu smutná, ale zároveň jsem byla velmi šťastná. Cítila jsem, že všechno, co dělám je to nejlepší a je to správné. Není zde nikdo nebo nic čeho bych se mohla bát a stojí před tebou tvůj manžel. Všechny tyto pocity najednou byly nepopsatelné, ale můžu říct, že druhý den ráno jsem se cítila, jako by to tak bylo vždycky a už mi to zvláštní nepřišlo. Hodně rychle jsem si na to zvykla a je to prostě krásný.“<sup>72</sup>

Manželé zůstávají ve městě ještě asi tak týden. Tradicí je, že jsou sami ve svém novém bytě asi dva dny, mohou si vyrazit na hezkou večeři nebo jít například do kina. Další dny navštíví své rodiny. Většinou mají jeden den oběd u rodičů ženy a další den u rodičů muže. Také je možné, že se sejdou obě rodiny na oběd u ženy doma nebo potom přímo v novém bytě novomanželů. „Na svatebním večírku jsme měli pronajatou limuzínu a ta nás večer po skončení odvezla do našeho nového bytu. Byli jsme tam přes

<sup>72</sup> Respondent CH (žena, 25, Alexandrie), 26. 01. 2014.

noc a ráno jsme šli navštívit moji rodinu. Měli jsme oběd s mými rodiči a odpoledne jsme jeli navštívit ještě rodinu manžela. Tam už jsme si pouze sedli všichni spolu, pili jsme kávu a dali si zákusek a povídali jsme si o minulé noci a všech zážitcích. Později sem přišla i manželova teta s dcerou a ještě jednou nám všichni gratulovali. Ve večerních hodinách jsme odjeli zpátky do našeho domova. Řekla bych, že takto to probíhá u většiny rodin, je to asi to nejvhodnější, co mohou novomanželé druhý den udělat.<sup>73</sup>

Díky mé zvědavosti jsem se také dovolila zeptat na to, zda je i dnes kontrolováno, že je dívka panna. Byla jsem ujištěna, že každý pár si samozřejmě hodně dopředu poví, jak to s tím je. Podle náboženství by žena rozhodně měla být panna až do svatby, to se bohužel v dnešní době často nestává. Někteří muži jsou poměrně otevření a nevdají jim, že jejich budoucí žena nebude panna, ale také jsem se potkala s muži, kteří řekli, že by si takovou ženu nikdy nevzali. Nevím, jak by to vypadalo, kdyby se do takové situace opravdu dostali, zda by to pořád bylo nikdy, ale věřím, že by z toho byl velký problém. Žena o tomto samozřejmě mluví se svou matkou a ujistí ji, jak to je. V dnešní době se v Egyptě rozmohla i rekonstrukce panenské blány neboli tzv. „hymenoplastika“. Zákrok se provádí v Káhiře a je poměrně drahý, mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč. To znamená, že si to mohou dovolit jenom velmi bohaté rodiny a dělají to zejména proto, aby jejich rodina nebyla pomluvena. Jak jsem zjistila, dívky s tím potom mají velké potíže u své rodiny. „Kamarádka udělala chybu a měla pohlavní styk s jejím přítelem, potom se ale rozešli a ona se bála to říct své matce, měla by z toho obrovský problém a tak přemýšlela o tom, že by si panenskou blánu nechala znovu rekonstruovat. Nakonec ale bohužel nemohla, protože na to neměla peníze a tak se rozhodla svěřit se své matce. Na operaci nakonec nešla, domluvily se, že to bude jejich tajemství, ale jak to dopadne, až se bude chtít vdát, to nevím.“<sup>74</sup> Pokud by ale žena nebyla panna a její rodina by tolik chtěla, aby se vdala bez problémů, existuje další způsob, jak to obejít. Většinou ženy požádají gynekologa nebo jakéhokoliv doktora o napsání papíru, že si žena udělala nějaký úraz jako dítě nebo v mládí a panenská blána byla roztrhnuta.

Také jsem se setkala se smutným příběhem, ale naštěstí s dobrým koncem. Žena byla ve svých 8 letech znásilněna a často sexuálně obtěžována svým strýcem. Bála se to říct rodině, ale nakonec to řekla své matce. Jelikož tato rodina byla tolerantní,

---

<sup>73</sup> Respondent CH (žena, 24 let, Alexandrie), 21. 01. 2014.

<sup>74</sup> Respondent D (žena, 24 let, Alexandrie), 08. 09. 2013.

bohatá a matka svoji dceru milovala, neodsoudili tuto dívku za to, co se stalo. Naopak prý z toho měl strýc veliké potíže a dodnes se s ním nikdo z rodiny nestýká. Potom ale nastal problém, kdy se žena chtěla zasnoubit a samozřejmě by byl problém tajit, že žena již není panna a také za jakých okolností o panenství přišla. „Velmi jsem se bála, nechtěla jsem to původně vůbec říct. Ani když jsem byla malá, nechtěla jsem to říct a teď jsem si představila svého snoubence a bála jsem se, že mě opustí, protože to nebude schopný akceptovat. Po dlouhých rozhovorech s mojí matkou jsme se domluvily, že mu to musíme říct a ukáže se, jestli pro něj budu ta pravá nebo ne. Byl to samozřejmě šok, ale spíše v tom lítostném smyslu. Nemohl tomu uvěřit a potřeboval nějaký čas na to, aby to vstřebal, ale nakonec ke mně přišel, a když mě objal, věděla jsem, že to bude dobré. Museli jsme si toho hodně povědět a tak nějak si to vyříkat, ale nakonec jsme se zasnoubili a nyní spolu již žijeme a všechno je v pořádku. Snaží se mi vynahradit vše, co se mi v životě stalo.“<sup>75</sup> Bohužel i takové případy se stávají a Egypt není výjimkou, ale ve většině případů to nedopadá tak dobře, jako to dopadlo v této rodině.

V Alexandrii a ve společenské vrstvě, ve které jsem svůj výzkum prováděla, je žena, která není panna, stále do jisté míry tolerována a většina mužů by z toho velký problém nedělala, ale většinou by se taková věc tajila. Na druhou stranu, ptala jsem se také, jak to funguje v nižších vrstvách obyvatelstva nebo na vesnicích. To mi bylo jasně řečeno, že tam tato tradice je na sto procent dodržována. Žena rozhodně musí být panna a ihned jak manželé odejdou prožít první manželskou noc, rodiny čekají na to, až muž z okna vyvěsí bílý kapesník, plátno, ručník, cokoliv na čem je vidět trocha krve, která všem ukáže, že si vzal pannu. Ale i to má své výjimky jakou je například příběh, který mi řekla jedna slečna o kamarádce, která právě pocházela z nižší vrstvy a vzala si muže, který původně nevěděl, že není panna. Byli do sebe ale natolik zamilovaní, že i když mu to upřímně řekla po pár měsících vztahu, byl natolik ochotný se domluvit na plánu, že na ono bílé plátno pokapou nebo nalijí cokoliv, třeba i zvířecí krev, aby to nebylo poznat a mohli se v klidu vzít. Vzali se, toto jim prošlo a jsou dodnes šťastní. To bych ale řekla, že bude tak jeden hezký případ z tisíců.

---

<sup>75</sup> Respondent W (žena, 28 let, Alexandrie), 12. 09. 2013.



#### 5.4. Svatební cesta

Po zhruba týdnů zvykání si na nový domov a užívání si radostí novomanželů, vyráží na líbánky. Jak jsem se dozvěděla, nejčastějšími destinacemi jsou turistická letoviska Šarm El Šejch nebo Hurgada v Egyptě a pro páry, které nejsou z Alexandrie, je toto město také velmi lákavé a dále u Středoziemního moře vyhledávají například město MarsaMatrouh nebo letovisko Marina. Dále míří novomanželé do Řecka, Turecka, Spojených Arabských Emirátů a nyní je hodně populární i Thajsko. Svatební cesta je zařizována samozřejmě mužem a zhruba tak měsíc před samotnou svatbou. U cestovní kanceláře se zarezervuje přímo nějaký pobyt nebo si pár sám zařídí rezervace letenek a hotelu. Tato cesta trvá přibližně deset až dvanáct dní, ale záleží na každém páru a také na financích, které je muž ochoten a schopen zaplatit.

„Chtěli jsme letět s manželem do Řecka nebo na Kypr, moc jsem si to přála. Nakonec se rozhodl pro Šarm El Šejch. Hodně jsme o tom diskutovali, ale jelikož naše svatba byla velmi nákladná a manžel musel investovat velké částky i do našeho nového bytu, nebyl by schopen zaplatit tak dalekou cestu. Nakonec jsme byli oba spokojení. Šarm je úžasné místo, užili jsme si šnorchlování, jízdu na safari v Sinajské poušti a trochu i noční život.“<sup>76</sup>

Je zde ale i možnost, kdy novomanželé vůbec nejedou na svatební cestu. To se týká zejména párů, které si vůbec nemohou dovolit financovat takovou cestu. Jedním z důvodů je velmi nákladná svatba a všechny další výdaje spojené s novým bydlením. Dále se to týká i párů, které pocházejí z nižší sociální vrstvy. Ti už od začátku neinvestují do velkého a přepychového bydlení a i svatbu uspořádají malou a na líbánky rozhodně peníze nezbývají.

Některé páry se předem rozumně domluví na tom, že svatební cestu odloží. Žena je velmi chápavá, že manžel už vydal všechny finance a tak se dohodnou, že pojedou na líbánky například za rok nebo za dva. „S manželem jsme se domluvili, že bude nejlepší, když pojedeme někde na společnou dovolenou až tak za dva roky po svatbě. Musel se vrátit do práce a zaměstnavatel mu odmítl dát další dovolenou. Sice

---

<sup>76</sup> Respondent CH (žena, 25 let, Alexandrie), 21. 01. 2014.

mě to mrzelo, ale na druhou stranu musím říct, že to bylo asi dobré rozhodnutí. Asi za dva a půl roku po svatbě jsme jeli do Turecka a i s naší malou roční holčičkou.“<sup>77</sup>

Mojí původní hypotézou bylo, že velmi věřící lidé, muslimové, nejezdí na svatební cestu. Jak jsem ale později během svého výzkumu zjistila, opak je pravdou. Samozřejmě zde jako u ostatních manželských párů hrají velkou roli finance, ale pokud ty jsou dobré, manželé si svatební cestu dopřejí. Destinace se zde ale trochu liší. Vyhledávaná jsou hlavně egyptská turistická letoviska, ale taková, která jsou více uzavřená. Tím je myšleno, že manželé většinou stráví líbánky v místech jako je MarsaMatrouh nebo Agamy. Ale samozřejmě jsou i páry, kterým rozhodně nevadí například Hurgada.

Dalším důležitým bodem po svatbě je očekávané narození potomka. Podle tradice by žena měla otěhotnět do roka od svatby. Toto rozhodnutí je pouze na ženě a jejímu muži. „Můžu upřímně říci, že je tohle něco, co musíme já a můj manžel nechat na Bohu. On je ten jediný, který určí, co je pro nás dobré a co ne a to je to samé s početím dítěte. Pokud je to pro nás to dobré, stane se to ve správný čas. S manželem se pouze modlíme za to dobré a prosíme Boha, aby nám ukázal správnou cestu, a věřím, že tam na nás čeká i miminko.“<sup>78</sup> „V Egyptě říkáme, že pokud budeš dobrým člověkem a budeš konat dobro a chovat se k ostatním lidem a ke své rodině pouze dobře, Alláh ti dá potomka, který bude také tak dobrý a správný člověk, jako jsi byl ty. Tím se řídím, chci mít hodné a slušné děti, tak se tak snažím také chovat.“<sup>79</sup>

Také jsem se ale dostala k problému, že pokud by žena neotěhotněla v přiměřené době, vznikaly by pomluvy, které by poškodily obě rodiny, a to nikdo nechce, takže většinou žena otěhotní poměrně brzy po svatbě. Pokud žena nemůže otěhotnět, nastává další problém. Muž má právo ženu opustit a najít si novou, ale pokud se dva lidé vzali z lásky, tak se to nestane. Žena ale také může svému manželovi nabídnout, aby si našel druhou manželku. Pokud muž nemůže přivést ženu do jiného stavu, tak se s ním může žena nechat také rozvést, ale to se také většinou nestává a oba spolu zůstávají i přes to, že nemůžou mít děti nebo se rozhodnou hledat i jiné alternativy jako adopce, která je v Egyptě možná.

---

<sup>77</sup> Respondent I (žena, 34 let, Alexandrie), 03. 09. 2013.

<sup>78</sup> Respondent CH (žena, 25, Alexandrie), 26. 01. 2014.

<sup>79</sup> Respondent M (muž, 27, Alexandrie), 14. 07. 2013.

## 5.5. Nestandardní svatby

Tyto svatby byly překrásné a velmi speciální a proto jsem se rozhodla věnovat jim vlastní podkapitolu. Původně nebyly cílem mé práce, ale po tom, co jsem měla tu možnost se zúčastnit, jsem změnila názor a myslím si, že do mé práce patří.

### 5.5.1 Oddělená svatba

Měla jsem to potěšení navštívit svatbu velmi věřícího páru. Byla to pro mě obrovská zkušenost a opravdu něco nečekaného. Mým původním cílem nebylo zabývat se tímto sňatkem, ale díky jedné velmi vstřícné rodině jsem měla tu čest, tak bych zde ráda uvedla i jak tato svatba probíhá.

Na začátek bych ráda upřesnila, co myslím výrazem velmi věřící pár. Tím mám na mysli, že jak žena, tak i muž, jsou praktikující věřící, dodržující veškeré islámské tradice, svátky a na první pohled se vyznačují i oblečením. Tyto sňatky jsou předem dohodnuté rodinami obou partnerů. Tudíž zde je celkově vynechaná část seznámení partnerů, schválení i samotného „chození“. Rodiny jsou často dopředu domluveny, dobře se navzájem znají, často jsou sousedé, dlouholetí přátelé. Sňatek je někdy dohodnut už ve velmi nízkém věku dívky, pouze se počká, až je natolik stará, že si muže může vzít. Potom se tedy rodiny sejdou, a jelikož se znají, dohodnou se ihned na zásnubách a samozřejmě i v otázkách *mahru*, koupě bytu, předmanželské smlouvy i samotné svatby. Zásnubní večeře probíhá vcelku stejně jako všude jinde. Sejdou se obě rodiny, muž a žena a popřípadě teta, strýc nebo nějakí blízcí přátelé. Probíhá většinou vždy u ženy doma, je zde malé občerstvení, káva a čaj. Muž samozřejmě přinese ženě zásnubní prsten a popřípadě i další šperky a jako slib se řekne *Al Fátiha*. Řekněme, že do roka a půl je zařízený byt, připravená svatba a vše může být dokončeno. Svatba v mešitě probíhá úplně stejně jako u jiných párů. Jsou zde svědci, *šejch*, rodiny obou partnerů, pronesou se sliby a manželé podepíší manželskou smlouvu. Po tomto náboženském obřadu nastává svatební večírek, kterého jsem se již mohla zúčastnit. Musím říci, že je velice speciální a to už proto, že probíhá odděleně. Všichni muži spolu s novomanželem odjedou do hotelu, restaurace, svatební síně. Všechny ženy, novomanželka, kamarádky odjedou ale do jiného hotelu nebo svatební síně. Pokud se jedná o pár z nižší sociální vrstvy, tyto oslavy se konají v bytech rodin, ženy jedou k ženě domu a muž k rodině muže. Pokud se ale rozjedou například do hotelů, má zde každý svoji kapelu, svoje občerstvení, své hosty a podobně. Velmi často se stává, že i

hotely nejsou stejné, aby se nemohli muži a ženy náhodou potkat nebo pomíchat, to by bylo *harám*. O mužské části večírku samozřejmě nic nevím, protože tam jsem nesměla, ale ženský večírek byl úžasný. Ženy se na místě převlékly z *niqábů*<sup>80</sup> so jakýchkoliv šatů. Nevěsta měla šaty bílé a krásné a ostatní ženy měly šaty také krásné, ať už dlouhé nebo krátké, bez ramínek nebo s rukávky. Každá byla namalovaná a učesaná. Když jsem zmiňovala, že i ženy mají vlastní kapelu, je jasné, že složenou pouze z žen. Celý večer se tančí a všechny si to nadmíru užívají. Zde na této svatbě bylo i překvapení pro nevěstu v podobě slečny, která přišla tančit *belly dancing*. Celý sál byl samozřejmě uzavřen, nebyla zde žádná okna a byl hlídáný i vchod. Nesmělo se zde také fotit nebo natáčet, pro případ, že by fotky uviděl někdo cizí. V nočních hodinách se všechny dámy opět převlékly do svých *niqábů* a odjely domů. Pro opět zahalenou nevěstu přijel její manžel a odvezl ji do jejich nového bytu. Byla to pro mě velmi příjemná a obohacující zkušenost ve všech směrech.

### 5.5.2. Svatba s cizinkou

Také jsem se setkala s párem, kdy žena byla cizinka, pro upřesnění z Itálie, a muž byl Egyptan. Zasnoubení a svatba byli samozřejmě odlišné od všech ostatních svateb v Egyptě. „Poprvé se moje žena Laura setkala s mými rodiči ihned poté, co jsme spolu začali chodit. Přišli jsme k nám domů, měli jsme večeři a povídali jsme si. Laura pověděla mým rodičům, že studuje a odkud pochází, co dělají její rodiče, jestli má sourozence a tak dále. Potom ten večer zůstala u nás doma a přespala s mojí maminkou v ložnici. Ráno jsme měli snídani a potom odešli. Bylo to hodně netradiční, pokud je dívka Egyptanka, nikdy by nezůstala přes noc. Za pět měsíců jsme se opět všichni sešli, tentokrát i s mojí sestrou a strýcem a zasnoubili jsme se. Já jsem se s jejími rodiči nepotkal, ale den předtím jsme si zavolali na Skypu a souhlasili. Požádal jsem Lauru o ruku ještě předtím, než to moje rodina věděla, ale když jsme jim to řekli, měli o mě trochu starost, ale souhlasili, protože Lauru znali a měli jí rádi. Neměli jsme žádný zásnubní večírek. Pouze jsme se sešli s mojí rodinou a měli večeři. Moje žena Laura nechtěla žádné šperky, pouze jsme si koupili stříbrné zásnubní prstýnky. Při zásnubní večeři jsem nemusel dokazovat, jestli mám byt nebo peníze, abych se o ni postaral. Normálně bych musel mít určitě byt a i dobrou práci, ale u nás to bylo jiné, protože jsme se spolu stejně chtěli odstěhovat mimo Egypt. Svatbu jsme měli asi za rok po

<sup>80</sup>نقاب. V překladu znamená závoj. Zahaluje jak vlasy, tak i obličej.

zasnoubení. Neměli jsme žádný svatební večírek, pouze jsme se vzali před soudem. Jinak to bylo ale hezké. Dopoledne jsme šli k fotografovi, Laura měla krásné bílé šaty, a jelikož konvertovala k islámu, měla i šátek. Moc jsme si to užili, potom jsme jeli rovnou k soudu a tam nás oddali. Po obřadu jsme jeli do mešity poblíž místa, kde bydlím a tam jsme měli ještě náboženskou svatbu. Po svatbě jsme jeli na svatební cestu do Siwy, to je městečko, oáza v poušti, asi tak 6 hodin od Alexandrie. V Egyptě je tradicí, že žena by měla otěhotnět tak rok od svatby. To u nás ale neplatí, sice jsme teď ještě v Egyptě, ale brzy se stěhujeme do Itálie a na děti nechvátáme.<sup>81</sup>

---

<sup>81</sup> Respondent O (muž, 23 let, Alexandrie), 02. 08. 2013.

## 6. Závěrečné shrnutí

Svatba je důležitým mezníkem každého člověka. V Arabském světě tomu není jinak a dívky od mala plánují svoji svatbu snů. V Egyptě je svatba jednou z nejdůležitějších událostí života, vše musí být perfektní od začátku až do konce. Lidé zde stále věří na pravou lásku a také na lásku na první pohled. Svatba spojuje celé rodiny dohromady a často také díky ní navazují další mladí lidé nové vztahy. Z vlastní zkušenosti vím, že i takové rodiny, které se spolu někdy i roky nestýkají, se díky svatbě sblíží a naváží opět kontakt. Je to šťastný moment a všichni si ho náležitě užijí.

Počátek manželství ale neobsahuje pouze svatbu samotnou. Začátek vztahu je velmi sledován rodinami muže i ženy a schválení by mělo proběhnout bez komplikací. Často to jsou ale právě ony komplikace, které nakonec vedou k lásce, která překoná vše. Setkání rodičů a partnerů probíhá téměř ihned po jejich seznámení. Muž přijde k ženě domu i se svými rodiči a představí se. Celý večer se točí pouze okolo mladého páru. Muž musí prokázat, že již vlastní byt nebo je schopen ho koupit v dohledné době. Musí představit své povolání a to je důležité zejména pro rodiče ženy, kteří se ujistí, že se muž o jejich dceru bude moci postarat v budoucnosti. Samotné zasnuby probíhají po několika vzájemných návštěvách rodin, v klidu a v domácím prostředí u ženy doma. Připraví se malé občerstvení a muž přinese zasnubní prsteny a další šperky pro ženu. Nějaké rodiny mohou uspořádat i zasnubní večírky, které jsou většinou spíše pouze pro přátele partnerů. Muž a žena jsou považováni za navzájem si cizí osoby až do té doby, než jsou prohlášeni za manžele. Svatební přípravy jsou zdlouhavé a velmi náročné, jak fyzicky, psychicky a i finančně. Žena si vybere ty nejkrásnější svatební šaty a také dostane dva prsteny, zasnubní a potom snubní před samotným svatebním obřadem. Svatba probíhá nejdříve v mešitě za přítomnosti *šejcha* a svědků. Zde se podepíše manželská smlouva a později se všichni přesunou do svatební síně, kde probíhá samotný večírek. Ten je ze všech nejhonosnější a nejkrásnější. Je zde hodně hostů, výborné jídlo a pití a také kapela, která hraje celý večer. Tancuje se, krájí se dort a někdy se i hází kytice květin. Nevěsta je ze všech žen nejkrásnější a užívá si svůj den. Tento večírek trvá do pozdních večerních hodin a potom se novomanželé odeberou do svého nového bytu a užijí si první dny manželského života. Většina párů také odjede na svatební cestu a poté už začínají ten pravý manželský život jeden po boku druhého. Za nějakou dobu je také očekáván první potomek.

Svatba v Egyptě je zážitek sám o sobě. Já jsem byla nadšená krásou a bohatostí všech večírků, ale také často velmi překvapená. Svatby jsou dnes poměrně moderní, hodně zvyků je převzatých ze západu a rodiny samotné jsou velmi tolerantní ohledně některých nápadů nevěst, jakou jsou například šaty odhalující dekolt nebo družičky. Naopak ale setkání a zasnoubení partnerů probíhá stále velmi tradičně. Rodiny musí oba partnery velmi dobře poznat, a pokud by nesouhlasili, většinou by vztah musel skončit. Muž musí prokázat, že má dostatek financí na svatbu a i do začátku manželského života. To je také často tím jediným problémem, který se těžko překonává. Tím se dostávám k dalšímu zjištění, které mě překvapilo. Ženy v Egyptě se vdávají stále v podstatě z rozumu. Láska je láska, ale krásná svatba, hezký byt a zajištění do budoucnosti je pro ně někdy i důležitější. Ženy jsou často velmi tvrdohlavé i ohledně snubního prstenu nebo svatebních šatů. Pokud nejsou tak drahé nebo dokonalé, jak ony vyžadují, jsou ochotny i celou svatbu zrušit. Byla jsem tímto přístupem překvapena, protože ženy v Evropě se vdávají spíše z lásky. Na druhou stranu ale neříkám, že vztahy v Egyptě jsou založené pouze na penězích, ženy i muži také hledají tu pravou lásku, která potrvá věčně. Dále jsme zpozorovala, že při zasnubní večeři je nejdůležitější tradice pramenící z náboženství a to je pronesení *Al-Fátihy*. Později se zasnubní večírek ale koná například v baru, to je také velmi moderní a pro mě to bylo nečekané. To samé platí pro svatbu, která se koná nejdříve v mešitě, kde je celý obřad velmi tradiční a pronášejí se sliby z Koránu a později se pár přesune do hotelu, kde se například tancuje na velmi moderní anglickou hudbu a objevuje se i ohňostroj. Na některých svatbách je těžké najít vůbec nějakou dívku v *hidžábu* a na jiných svatbách je zase těžké najít dívku odhalenou.

Některé hypotézy, které byly stanoveny před zahájením samotného výzkumu, byly zcela potvrzeny. Například otázka *mahru*, proces zasnub a samotné svatby. Některé původní hypotézy byly ale naopak vyvráceny. Mladí lidé se i přes dnešní poměrně otevřenou společnost v Alexandrii stále častěji obracejí na rodiče o pomoc s hledáním vhodného partnera, stále fungují předem dohodnuté sňatky a také se zkracuje doba partnerství a velmi rychle se pár zasnubuje. Každopádně by bylo obtížné podat jednoznačnou odpověď na to, jak svatba v Alexandrii vypadá a probíhá, každá je originál. Vše je ale spojením tradice, zejména té náboženské, a modernity, která se projevuje právě na oslavách tohoto významného a jedinečného dne. Je to jedna z nejradostnějších událostí života mladých Egyptanů a tak to i nadále zůstane.

## 7. Seznam použité literatury a pramenů

DISMAN, Miroslav: *Jak se vyrábí sociologická znalost, Příručka pro uživatele*, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, 2002, ISBN 80-246-0139-7

HRBEK, Ivan: *Korán*, Praha: Academia, 1972, ISBN 8020704442

JOSEPH, Saud, NAJMABADI, Afsaneh: *Encyclopedia of Women & Islamic Cultures: Family, Law, and Politics*, Leiden, Boston: Brill Academic Publishers, 2003, ISBN 90-04-12819-0

KROPÁČEK, Luboš: *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, 2003, Praha, ISBN 80-7021-613-1

QURAIISHI, Asifa, VOGEL, Frank E.: *The Islamic Marriage Contract, Case Studies in Islamic Family Law*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 2008, ISBN 978-0-674-02821-0

MENDEL, Miloš, MÜLLER, Zdeněk, KŘIKAVOVÁ., Adéla: *Islám - Ideál a Skutečnost*, Baset, 2002, ISBN: 80-86223-71-X

MENSCH, Barbara S., SUSHEELA Singh, and JOHN Casterline B.: *Trends in the Timing of First Marriage Among Men and Women in the Developing World*, Working Paper 202, Population Council, 2002, ISSN: 1554-8538

MONGER, George Peter: *Marriage Customs of the World: From Henna to Honeymoons*, ABC-CLIO, 2004, ISBN-10: 1576079872, ISBN-13: 978-1576079874

MURPHY, Robert Francis: *Úvod do kulturní a sociální antropologie*, 2004, SLON, Praha, ISBN: 978-80-86429-25-0

RASHAD, Hoda, ROUDI-FAHIMI, Farzaneh, OSMAN, Magued: *Marriage in the Arab World*, Population Reference Bureau, Washington, DC, USA 2005



RUGH, Andrea B.: *Contemporary Issues in the Middle East, Family in Contemporary Egypt*, Syracuse, NY: Syracuse University Press, 1984, ISBN 0815623127, 9780815623120

STRAUSS, Anselm L., CORBIN, Juliet: *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie*, Brno: Sdružení podané ruce, Boskovice: Albert, 1999, ISBN 80-858-3460-X

VOORHOEVE, Maaïke: *Family Law in Islam: Divorce, Marriage and Women in the Muslim World*, I.B. Tauris, 2012, ISBN 184885742X, 9781848857421

*Příručka k provádění výběru metodou sněhové koule (Snowball Sampling)*, Rada Evropy, 2003, 1. vydání, ISBN 80-86734-08-0

## **7.1. Seznam respondentů:**

Rozhovor s respondentem A (žena, 21 let), Alexandrie, 12. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem B (muž, 23 let), Alexandrie, 18. 07. 2013.

Rozhovor s respondentem C (muž, 28 let), Alexandrie, 10. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem Č (muž, 26 let), Alexandrie, 11. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem D (žena, 24 let), Alexandrie, 08. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem E (žena, 27 let), Alexandrie, 22. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem F (muž, 23 let), Alexandrie, 21. 01. 2014.

Rozhovor s respondentem G (muž, 25 let), Alexandrie, 23. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem H (žena, 26 let), Alexandrie, 05. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem CH (žena, 25 let), Alexandrie, 26. 01. 2014.

Rozhovor s respondentem I (žena, 34 let), Alexandrie, 03. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem J (muž, 29 let), Alexandrie, 17. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem K (muž, 24 let), Alexandrie, 23. 07. 2013.

Rozhovor s respondentem L (muž, 23 let), Alexandrie, 13. 01. 2014.

Rozhovor s respondentem M (muž, 27 let), Alexandrie, 14. 07. 2013.

Rozhovor s respondentem N (žena, 23 let), Alexandrie, 28. 07. 2013

Rozhovor s respondentem O (muž, 23 let), Alexandrie, 02. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem P (žena, 26 let), Alexandrie, 27. 01. 2014.

Rozhovor s respondentem Q (muž, 19 let), Alexandrie, 12. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem R (muž, 21 let), Alexandrie, 04. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem Ř (muž, 29 let), Alexandrie, 07. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem S (žena, 36 let), Alexandrie, 25. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem T (muž, 27 let), Alexandrie, 13. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem U (žena, 51 let), Alexandrie, 14. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem V (žena, 53 let), Alexandrie, 19. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem W(žena, 28 let), Alexandrie, 12. 09. 2013.

Rozhovor s respondentem X (žena, 28 let), Alexandrie, 24. 08. 2013.

Rozhovor s respondentem Y (muž, 28 let), Alexandrie, 16. 07. 2013.

Rozhovor s respondentem Z (muž, 26 let), Alexandrie, 13. 07. 2013.

**Dále rozhovory pomocí dotazníků, e-mailové korespondence a po telefonu.**

## **7.2. Navštívené zasnuby a svatby:**

Zasnuby Alaa a Omnia, datum konání 10. 01. 2013.

Zasnuby Bahy a Yarah, datum konání 06. 07. 2013.

Zasnuby Akram a Mariam, datum konání 15. 09. 2013.

Svatba Ahmed a Fatima, datum konání 27. 06. 2013.

Svatba Muhammad aEhssan, datum konání 11. 07. 2013.

Svatba Boly aNagham, datum konání 26. 08. 2013.

Svatba Muhammad aIman, datum konání 02. 09. 2013.

Svatba Abdallah aMirna, datum konání 12. 09. 2013.

Svatba Alaa a Omnia, datum konání 25. 09. 2013.

Svatba Wesam aNadet, datum konání 28. 09. 2013.

Svatba Muhammad aMarwa, datum konání 18. 01. 2014.

## 8. Resumé

This bachelor thesis is based on the process of engagement and marriage in contemporary Alexandria. I focused on the whole process from the first beginning of meeting the partners, during the approval of both families, till the engagement and wedding. Wedding is a public event, involving not only the couple and their families, but also friends and the whole neighborhood. It is a very happy and beautiful moment in their lives. In Egypt marriage is very important event and that was also the reason why I was interested in this topic and why I chose to make this research. The research was done by interviews with people I already knew.

The thesis is divided into four chapters. The first one deals with the meeting of the potential partner. Where is the right place and time to meet, what is the attitude or position of their parents and why they need to meet the families before the actual dating. Second chapter deals with the approval of the relationship by both families. The man comes to the woman's house and introduces himself to her parents. He has to tell them about his education and his current job. The next chapter introduces the own engagement. This is very important part of the whole process. Both families already approved this relationship. Man buys engagement ring and jewelry and comes with his family over to the woman's home. Here they have dinner and talk together about upcoming wedding. It is very lovely evening full of joy and happiness. Engagement evening includes even the signing of the marriage contract. I was writing in my thesis also about the *mahr* and the deals between partners in case of divorce. The last chapter is just about marriage and the whole wedding day. My thesis focuses on the marriage preparations and then the wedding ceremony. First it takes part in mosque where is *sheikh* and all the witnesses. They sign the contract here and they are announced as a husband and wife. From mosque the whole wedding will move to a hotel or a wedding hall. Here is already everyone, guests dance and eat delicious food. The wedding day also includes a lot of rituals and customs, for example first dance of the bride and groom. After this evening, the married couple goes to their new apartment and spends some time together. Few days later they leave to a honeymoon. I also wrote about nonstandard weddings. I visited a separated wedding of a very traditional and religious couple and I was even with couple where the woman is from Italy and this wedding was so different from the others in Egypt.

## Přílohy

### Příloha č. 1

Diskuzní skript, dotazník

#### Blok A

Potkání partnera (Cílem je zjistit, jak dochází k seznámení mladých lidí, v jakých prostorách, jestli úmyslně apod.) Tyto informace se budu snažit zjistit od mladých lidí, kteří jsou jak zadaní, tak i svobodní.

- Jste zadaný/á?
- Pokud ano, jak jste se s partnerem/kou seznámili?
- Byl výběr partnera/ky úmyslný? (vzhledem na postavení vašich nebo jeho/jejích rodičů) Proč?
- Musel se vztahem souhlasit i někdo jiný než rodiče? Např. bratr, strýc, dědeček? Proč?
- Po jaké době „chození“ jste partnerku/a přivedl/a domu a představil/a rodině?
- Jak probíhalo seznámení rodičů a partnerku/a?
  
- Pokud nejste zadaný/á, kde si myslíte, že pro vás bude nejlepší místo na seznámení, resp. setkání partnera/ky a proč?
- Budete vybírat i podle zájmu rodičů?
- Budete se ohlížet na postavení jeho rodiny?
- Pokud si vyberete partnera, jak dlouho bude trvat, než ho představíte rodičům?
- Co by se stalo, kdyby Vám ho/jí rodiče neschválili? Musel/a byste se s ním rozejít?
  
- Funguje například seznámení přes kamarády?
- Jaké je podle Vás nejlepší místo na setkání ideálního partnera?
- Je snazší výběr partnera pro ženu nebo pro muže? Resp. může si muž vybírat více než žena?
- Může žena sama chodit ven s kamarády? Jak moc je omezená? Jakou roli zde hraje otec?

## Blok B

Průběh schválení partnera/ky rodiči a blízkými příbuznými ženy nebo muže. Co předchází samotným zasnubám, jaký je průběh.

- Jak se vaši rodiče dozvědí o vašem partnerovi/ce?
- Jak dlouho bude (může) trvat představení partnera/ky rodině? Resp. jak dlouho spolu mladí chodí než se rozhodnou představit se navzájem rodinám.
- Průběh samotného představení? Kde představení probíhá, o čem se rodiny baví, kdo konverzaci vede? Představuje nejdříve žena muže ve své rodině nebo muž ženu ve své rodině?
- Průběh schválení? Do jaké míry se rodina zajímá o vzdělání, práci, peníze, majetek ženy nebo muže?
- Pokud rodina partnera/ku přijme, jaký je další průběh?
- Musí se o vztahu dozvědět i další příbuzenstvo, popř. sousedé ihned potom, co se mladý pár představí v rodinách?

## Blok C

Situace před zasnubami, rozhodování o svatbě. Průběh zasnubního večírku/hostiny. Smlouvy s tímto spojené.

- Situace před zasnubami?
- Kdy dochází k rozhodnému momentu, že se partneři zasnoubí?
- Po jak dlouhé době je vhodné se zasnoubit, resp. je zde nějaká určitá (nejdříve, nejpozději) doba, ve které by zasnoubení mělo proběhnout?
- Musí být zasnuby schváleny nejdříve rodinou muže, aby mohl požádat otce ženy o její ruku?
- Jak probíhá tato žádost? Vědí o tom rodiče dopředu?
- Co by se stalo, kdyby rodiče i přesto, že se vztahem souhlasili, nesouhlasili by se zasnubami? Musel by se pár rozejít?
- Co se děje na zasnubním večírku/hostině? Kdo zde je, koná se doma nebo např. v restauraci? Pronáší se proslov?
- Podepisuje se smlouva, domlouvá se tzv. *mahr* už na této hostině nebo až později? Resp. domlouvají se požadavky ženy a muže už na zasnubní hostině?

- Co vše je sepsané v předmanželské smlouvě? Jak tato smlouva vypadá? Jaké jsou požadavky muže a ženy? Může se později upravit?
- Dostává žena, popř. další ženy v rodině jako její matka, teta apod., nějaké dary, šperky?
- Jak musí muž prokázat, že si ženu opravdu může vzít? (peníze, majetek, spolehlivost apod.)
- Mluví se o případném rozvodu?
- Funkce svědků při zasnubách?

## Blok D

### Samotná svatba

- Jak probíhají přípravy před svatbou? Organizuje to strana ženy nebo muže? Pomáhají příbuzní? Jak dlouho dopředu se vše plánuje? Co je nejdůležitější? C
- Co se děje v den samotné svatby?
- Kde svatba probíhá? Mešita/ svatební síň? Co se odehrává v mešitě, popřípadě ve svatební síni? Jak probíhá samotný náboženský obřad? Kdo je zde přítomen? Slibují si svatebčané něco?
- Jak je svatba uspořádána? (pozvání hosté, jídlo, kapela, průběh, tradice) Kdo to má na starosti?
- Průběh samotné svatby? Jaké jsou nejčastější používané tradice?
- Funkce svědků na svatbě? Kolik jich je a proč?
- Dodržují se stále rituály po první novomanželské noci? (zda byla žena panna, zda vše fungovalo)
- Kdy se očekává první potomek? Proč?
- Odjíždí manželé také na svatební cestu? Kam, destinace? Na jak dlouho?

**Příloha č. 2**

pan Muhammad ElsaydFayed, zdroj: pan Fayed



pan Ahmed Magdy Mansour, zdroj: pan Mansour



**Příloha č. 3**

Zásnuby Bahy a Yarah, datum konání 06. 07. 2013.



Obrázky č. 1 a č. 2: Zásnubní večere. Snoubenka má na sobě šerpu s nápisem „Bride to be“ (ve volném překladu znamená „budu nevěstou“ nebo „brzy nevěstou“). Často jeden z dárků, který jí kamarádky přinesou.

Zdroj: Yarah Hassan.



Obrázek č. 3: Ukázka odznaků od firmy 7arakat.



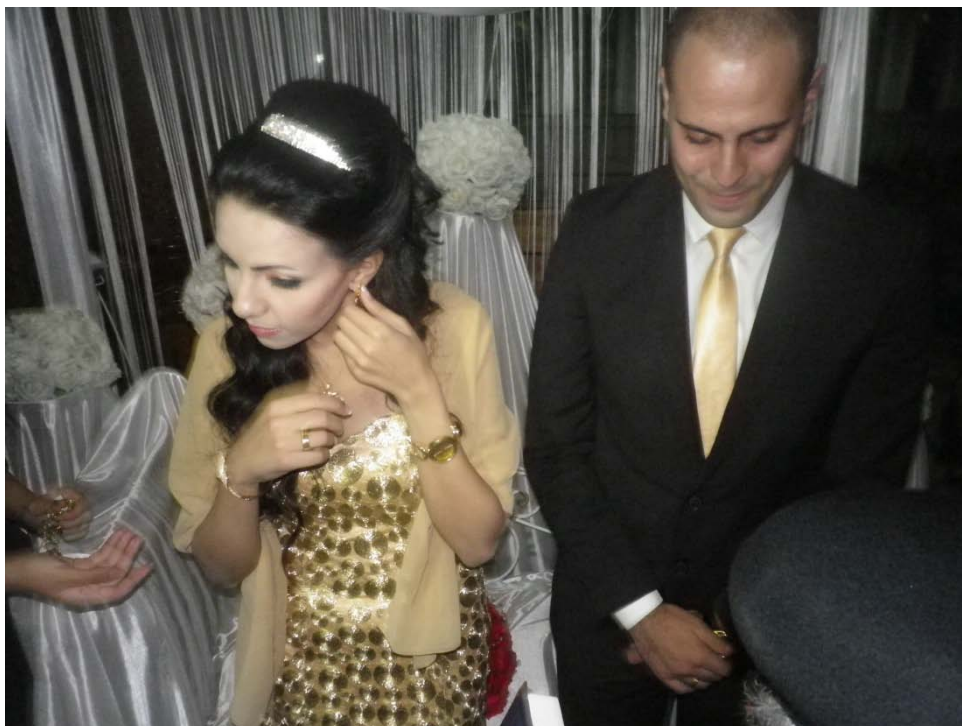
Obrázek č. 4: Ukázka čelenky s nápisem „nevěsta“.

Zdroj: firma 7arakat, Amira Farghaly.

Zásnuby Akram a Mariam, datum konání 15. 09. 2013.



Obrázek č. 5: Snoubenci s hlavním knězem.



Obrázek č. 6: Snoubenka si odkládá veškeré šperky.



Obrázek č. 7: Šperky jsou již očištěny, snoubenci si vymění prstýnky.



Zdroj: fotografie autorky práce.

Svatba Boly a Nagham, datum konání 26. 08. 2013.



Obrázky č. 8 a č. 9: Nevěsta s ženichem přijíždí do hotelu v ozdobeném autě. Často jsou to pronajatá auta či limuzíny.



Obrázek č. 10: Nevěsta s ženichem sedí na ozdobené sedačce.



Obrázek č. 11: Zde se novomanželé fotí se svými kamarády a také rodinou.



Obrázek č. 12: Novomanželé se navzájem nakrmí dortem.



Obrázek č. 13: Nevěsta v dojetí objímá svoji matku. Velmi emotivní část celé svatby.



Obrázek č. 14: Novomanželé se všemi kamarádkami ženy.

Zdroj: NaghamMoustafa, fotografie autorky práce.



Svatba Alaa a Omnia, datum konání 25. 09. 2013.



Obrázek č. 15: Snoubenci říkají sliby a *šejch* sepisuje manželskou smlouvu.



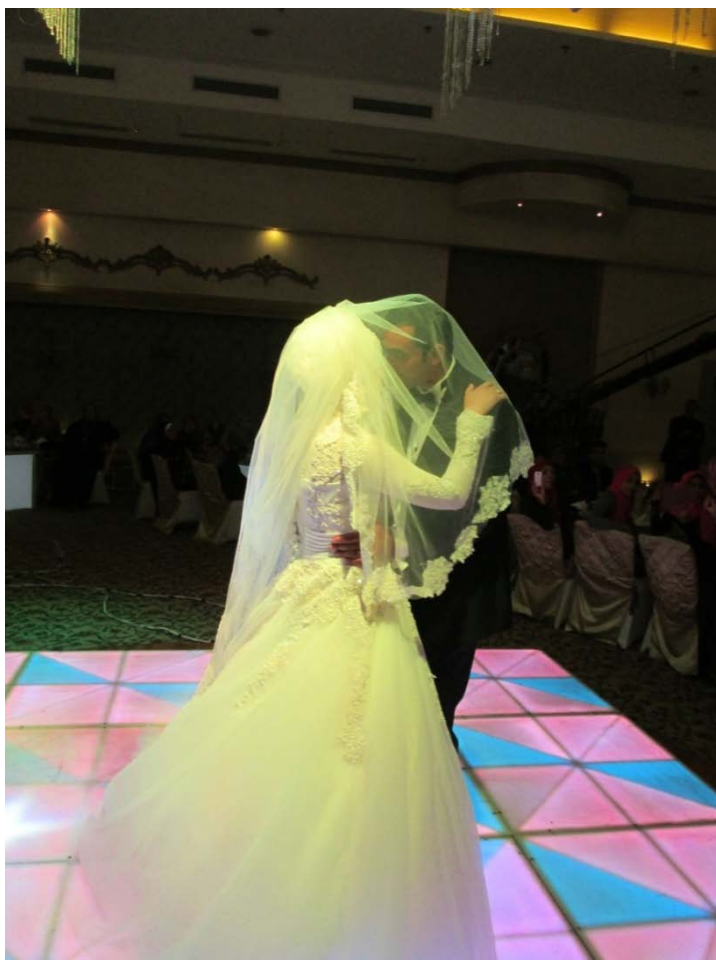
Obrázek č. 16: Otec ženy s jejím snoubencem se drží za ruce.



Obrázek č. 17: Nevěsta podepisuje manželskou smlouvu a svůj podpis stvrzuje otiskem prstu.



Obrázek č. 18: Nevěsta a ženich spolu sedí na své ozdobené sedačce, zde sedí po celý večer.



Obrázek č. 19: Novomanželé spolu tancují první tanec. Je tradicí, že žena má závoj a muž je pod ním s ní.



Obrázek č. 20: Později se k novomanželskému páru připojí rodiny a kamarádi a tancují s nimi.



Obrázek č. 21: Nevěsta a ženich spolu krájí dort, který později rozdělí mezi hosty.

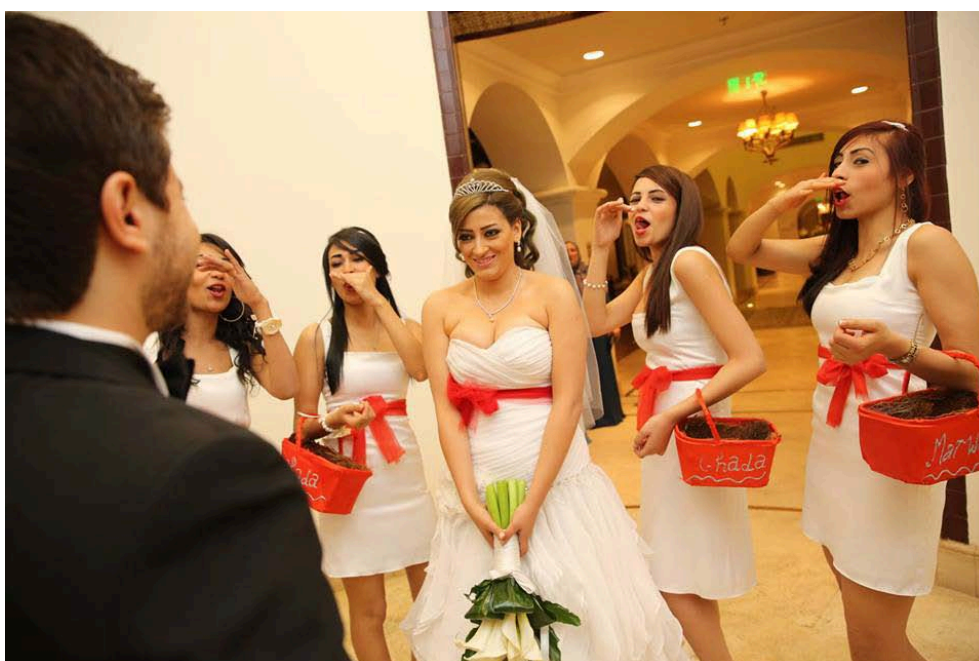


Zdroj: Omnia Adly, fotografie autorky práce.

Svatba Muhammad a Ehssan, datum konání 11. 07. 2013.



Obrázek č. 22: Družičky spolu s nevěstou.



Obrázek č. 23: Družičky vykřikují *zagrúta*.

Zdroj: Ehssan Ahmed.

Пříloha č. 4

**بیتنا لولیا العیون**

**وثیقة عقد زواج**

رقم الدفتر : 101771      رقم الوثیقة : 10

قید بسجل الأحوال المدنية بتاريخ 05/08/1988

ادر الأصل لكل صورة من المانوں ویبص عليها ببصمة




تحقق لدى المانوں جهة / ناحية / بلدة / قضاء / مركز / مدينة / محافظة / جمهورية مصر العربية / تاريخ 05/08/1988

تحقیق شخصیة الزوج / حیدر محمد / تاريخ 05/08/1988 وتبين لي أنه من شوالید

محافظة / جمهورية مصر العربية / مدينة / مركز / جمهورية مصر العربية / تاريخ 05/08/1988

كما تحقق لدى من واقع الاطلاع على شهادة ميلادها / الشهادة الطبية المبنية

لسنها المدونة بمطرفة مفتش صحة / أو طبيب المجموعة الصحية بأ / تاريخ 05/08/1988

أنها من شوالید : محافظة / جمهورية مصر العربية / مدينة / مركز / جمهورية مصر العربية / تاريخ 05/08/1988

وأبدى الطرفان / أو من ينوب عنهما رغبتهما في توثيق زواجهما ، وبعد أن عرفتهما بالموانع الشرعية والقانونية أكباد

ظهورهما منها ، كما قرر كل منهما ظهوره من الأمراض التي تجيز التفريق ،

بأنه في يوم السبت 05/08/1988 من شهر / كذا / سنة 1409 هجرية الموافق 05/08/1988 ميلادية

الساعة / و بحضوري وعن يدي أنا / مانوں ناحية / تاريخ 05/08/1988

التابعة لمحافظة / للحوال الشخصية للولاية عن النفس

بمنزل / (مكان انعقاد العقد) / الكائن / تاريخ 05/08/1988

**انعقد الزواج الآتي بين :**

(1) الزوج / حیدر محمد / تاريخ الميلاد : 05/08/1988 محل الميلاد : محافظة / جمهورية مصر العربية / جنسية الزوج : مصرية / الديانة : إسلام / تاريخ الميلاد : 05/08/1988 محل الميلاد : محافظة / جمهورية مصر العربية / جنسية الزوج : مصرية / الديانة : إسلام

هو

محل الإقامة : محافظة / جمهورية مصر العربية / عنوان العمل : محافظة / جمهورية مصر العربية

رقم البطاقة : 101771 / تاريخ صدورها : 05/08/1988 / سجل مدني : محافظة / جمهورية مصر العربية

الرقم القومي : 101771 / تاريخ صدورها : 05/08/1988 / سجل مدني : محافظة / جمهورية مصر العربية

العنوان الذي يرغب الزوج في توجيه الإعلانات إليه فيه : مدينة / قوت

حي / شياخة : محافظة / جمهورية مصر العربية شارع : محافظة / جمهورية مصر العربية

عنوان مسكرة الزوجية : محافظة / جمهورية مصر العربية

ويجد أن قرر أنه لا توجد في عصمته زوجة أخرى ، قرر أن في عصمته زوجة أو زوجات أخريات من

محل إقامتها : محافظة / جمهورية مصر العربية

محل إقامتها : محافظة / جمهورية مصر العربية

محل إقامتها : محافظة / جمهورية مصر العربية

Manželská smlouva – přední strana



مكتب العدل - مرسى

خدمات قانونية - حقوق اصحاب المضاربة

٢٠١٣/٠٨/٠٦

## عقد زواج

أنة في يوم الجمعة الموافق ٢٠١٣ - ٦ - ٠٢

طرف اول زوج

السيد...  
 السيد... الديانة ومقيم لا... الجنسية...  
 وحامل جواز سفر رقم

صادر... بتاريخ...  
 طرف ثاني زوجة

السيدة...  
 (الديانة وتحمل جواز سفر رقم...)  
 المقيمة... الجنسية...  
 جمادى - ٢ فبراير - ٢٠١٣

وبعد ان اقر الطرفان علي اهليتهما للتعاقد فقد اتفقا علي الاتي:

اولا  
 قبل كل من الطرفين علي ان يعقد زواجه علي الاخر وارتضي بالآخر زوجا له علي سنة الله ورسوله وعلي مذهب ابي حنيفة  
 واعتبر هذا العقد بمثابة عقد زواج دائم منتج لكافة الاثار القانونية والشرعية .

ثانيا  
 تقر ( الزوجة ) الطرف الثاني في هذا باتها خالية من كافة الموانع الشرعية والقانونية التي تحرم عليها الزواج من الطرف  
 الاول.

ثالثا  
 يقر الطرف الاول بخلوه من الموانع الشرعية التي تحرم عليه الزواج من الطرف الثاني في هذا العقد بانه غير متزوج باكثر  
 من اربعة وان زوجته الطرف الثاني في هذا العقد هي زوجة حسب الشريعة الاسلامية وطبقا لاحكام القانون.

رابعا  
 يقر طرفي التعاقد بن ما تنمره الحياه الزوجية من نسل بكافة الحقوق القانونية الشرعية المقررة للابناء من نسب ونفقة وميراث  
 وكافة الحقوق الاخرى.

خامسا  
 ينسب الاولاد الذين تنمرهم الحياه الزوجية الي الطرف الاول وفي حالة حدوث اي خلاف لا قدر الله يلتزم بالانفاق عليهم بالنفقة  
 اللازمة شرعا وقانونا.

إسلام مرسى  
 انجاسى



سادسا  
يلتزم الطرف الاول بالقيام بكافة الالتزامات التي يلتزم بها الازواج شرعا وقانونا من نفقة ومأكل وملبس وسكن للزوجة (الطرف الثاني) واولادها منه بما يتفق مع مكانه ومركز الطرف الاول الاجتماعية .

سابعاً  
للطرف الاول (الزوج) كافة الحقوق الزوجية المقررة قانونا وشرعا قبل الطرف الثاني (الزوجة) .

ثامناً  
اتفق الطرفان علي ان يكون المهر المسمي بينهما هو مبلغ جنيهاً احببها جيبياً واحداً قبضته الزوجة من الطرف الاول بمجلس هذا العقد واتفقا على أن يكون المؤخر..... احببها ما كنه جديها .

تاسعاً  
للطرفين ان يقررا بادائهما مجتمعين بفسخ هذا العقد بموجب اتفاق يحرر بينهما وقت الفسخ علي انه اذا قام الطرف الاول بفسخ هذا العقد بإرادته المنفردة دون اتفاق بينه وبين الطرف الثاني فانه يلتزم بدفع مبلغ وقدره ٥٠٠٠٠ جنية فقط خمسة الاف جنيهاً مصرياً كتعويض عن الاضرار التي تصيبها من جراء ذلك التصرف المنفرد.

عاشراً  
تحرر هذا العقد من نسختين بيد كل طرف صورة للعمل بموجبها عند الضرورة.

الشاهد الأول رقم قومي

الشاهد الثاني رقم قومي

توقيع الطرف الأول (الزوج)

إسلام مرسى  
المحامي

توقيع الطرف الثاني (الزوجة)



On ..... between:

1 - (The first party)

Mr. / \_\_\_\_\_ nationality..... Religion..... and holds  
 Passport Number

On ... / ... / ..... Issued by the

2 - (The second party)

Ms. / \_\_\_\_\_ nationality..... Religion and holds  
 Passport Number

On ... / ... / ..... issued by

Both parties have acknowledged their Eligibility and have agreed on the following: -

First: -

By each of the parties accepted to hold the marriage to the other party and embraced pairs him on in Allah and His Messenger and Ali Abu Hanifa doctrine and considered this as a marriage contract durable product for all legal and legitimate results .

Second: -

The Second party recognizes that she is free of all inhibitions and legal legitimacy denied by the marriage of the first party

Third: -

First party acknowledges retreat from the legal barriers that deprives him to marry the second party in this decade that he is married to more than four, and his wife, the second party in this contract is the wife according to Islamic law and in accordance with the provisions of the Egyptian law .

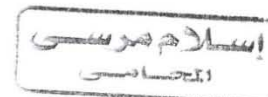
Fourth: -

Both parties have acknowledged that children shall born from the marital life of the descendants will have all the legal rights of legitimate assessments for the sons and expense ratios, legacy, and all other rights

Fifth: -

Attributed boys who shall born to the first party in the case of any disagreement God forbid committed to spend the the necessary maintenance legitimately and legally.

Sixth: -



The first party shall carry out all the obligations that religiously adhered to by couples legally and expense of food, clothing and housing for the wife (second party) and kids it is consistent with the place and social position of the first party

Seventh: -

First Party (Husband) all legally prescribed conjugal rights and religiously by the second party (wife)

Eighth: -

The parties have agreed to be a pony named between the two is the amount of..... Accelerated pounds of which..... Only gives party second wife's Council of this contract and the backside ..... LE depends on her nearest term.

Ninth:- parties to decide with their will the dissolution of this contract under an agreement between both of them , the time of termination that if the first party terminate this contract willingly individual without an agreement between him and the second party, it is committed to pay an amount of 500 pounds, only five hundred Egyptian pounds in compensation for the damage caused from the penalty This solo act

Tenth: -

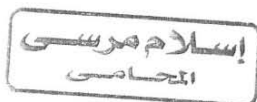
This contract is duplicate(made of two copies), however, each party copy is to be used upon when necessary.

1- First witness

2 Second witness

First party signature

second party signature



Manželská smlouva potvrzená právníkem – přední strana

Zdroj: IslamMursi

**Příloha č. 5**

Svatba Boly a Nagham, datum konání 26. 08. 2013.

<b>Položky</b>	<b>Cena v Kč</b>
Zásnubní prsten pro ženu	6 000
Svatební prsten pro muže	3 000
Svatební prsten pro ženu	60 000
Svatební šaty pro nevěstu	30 000
Oblek pro ženicha	15 000
Pronájem svatební síně	78 000
Fotograf	6 000
Kadeřník a vizážista	4 500
Občerstvení a svatební dort	9 000
Kapela/ DJ	8 000
<b>Celkem</b>	<b>219 500</b>

Ceny jsou uvedeny po přepočtu se zaokrouhleným kurzem 1 EGP = 3 Kč.

Svatba byla pro cca 150 – 200 lidí, od toho se také odvíjela cena.

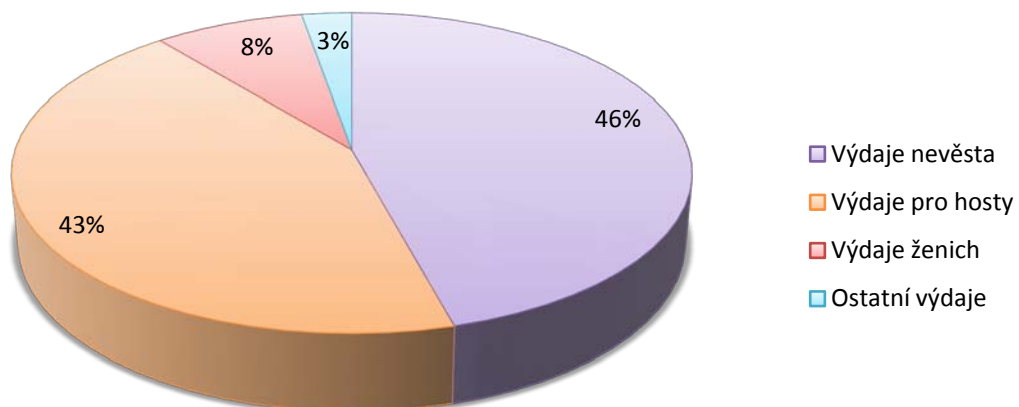
Svatba Alaa a Omnia, datum konání 25. 09. 2013.

Položky	Cena v Kč
Zásnubní prsten pro ženu	10 000
Svatební prsten pro muže	2 000
Svatební prsten pro ženu (diamantový, zlatý)	80 000
Svatební šaty pro nevěstu	15 000
Oblek pro muže	12 000
Pronájem svatební síně	75 000
Pronájem limuzíny	6 000
Fotograf	7 000
Kadeřník a vizážista (nevěsta měla i lázně a specialistku na uvázání svatebního <i>hidžábu</i> a závoje)	9 000
Občerstvení a svatební dort	12 000
Kapela/Dj	7 000
<b>Celkem</b>	<b>235 000</b>

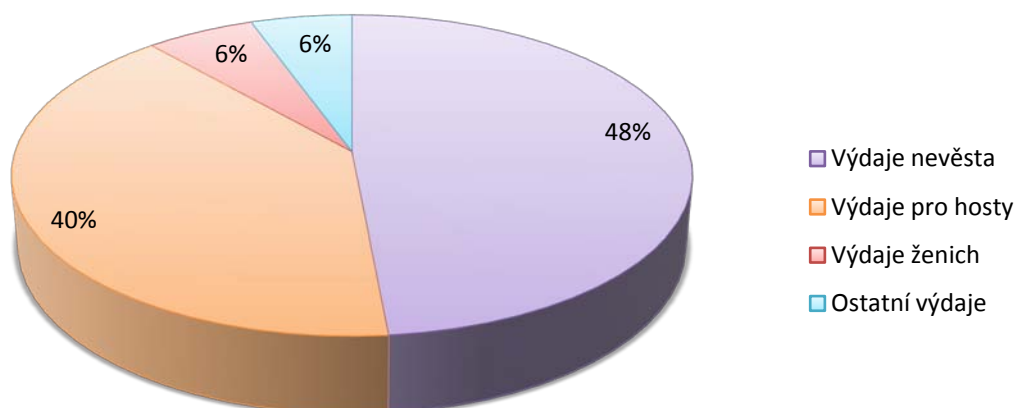
Ceny jsou uvedeny po přepočtu se zaokrouhleným kurzem 1 EGP = 3 Kč.

Svatba byla pro cca 150 lidí, od toho se také odvíjela cena.

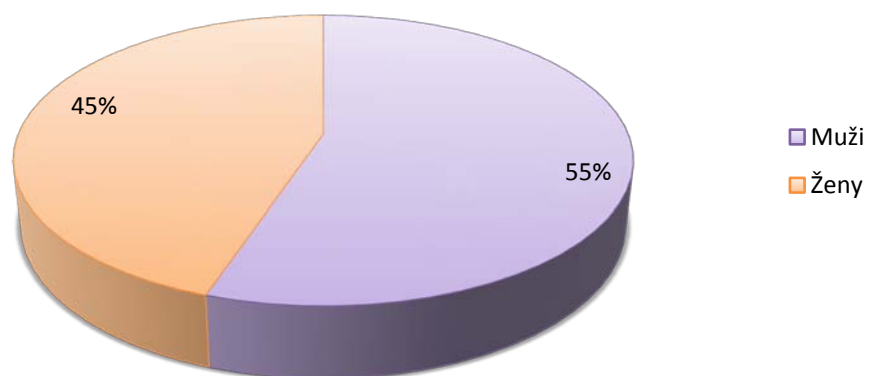
Struktura svatebních výdajů (svatba Boly a Nagham, datum konání 26. 08. 2013):



Struktura svatebních výdajů (svatba Alaa a Omnia, datum konání 25. 09. 2013):



Struktura pohlaví respondentů:



Struktura věkových skupin respondentů:

